

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 2, Sayı 17, Haziran 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Buket BAŞARAN AKKAYA, Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Ceren Serap Akın, Ecem ZAFER, Filiz ARICIOĞLU, Gamze YILGIN, İrem Yıldız, Münevver Ertürk, Serap Karaca, Sultan Çamur Karataş, Zeynep KILIÇ.

Montaj: Ali CENGİZ, Nazlı KÖSE TÜRKAN, Ömer GÖKTAŞ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Ayşen DOĞRUER, Buket BAŞARAN AKKAYA, Esra Ebru MAVİ, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 05323604831](#)

[Sultan Çamur Karataş: 05065140294](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Haziran ayında yitirdiğimiz birbirinden değerli sanatçılarımızdan Suna Kan, Nurhan Damcıoğlu ve bile isteye öldürülen Deniz Poyraz'ın anılarına en derin saygılarımızla başlamak istiyoruz bu sayımıza. Dopdolu bir içerikle sizlerle birlikteyiz.

Sultan Çamur Karataş, 'Stockholm Sendromu' yazısında bizlere son yaşadığımız seçimleri hatırlatıyor ve hepimizi düşünmeye davet ediyor.

Ardından Menekşe Koçak 'Duygularımızı İfade Edebiliyor muyuz?' köşemizde, seçimlerle ilgili bizi umutlandıran önemli saptamalar yapıyor 'Umut mu Korku mu' yazısında.

'Kadının Güncesi' köşemizde Selvet Bayraktar Tokat, engelli kadınlarla ilgili iki önemli haberle başlıyor ve kadınların umutla sürdürdükleri mücadele eylemlerini köşemize taşıyor.

'Hak mı Hukuk mu Lütuf mu' köşemizde, Şule Sepin İçli, Avukat Özlem Ayata ile kiracıların haklarıyla ilgili söyleşiyor 'Kiracıların Bilmesi Gerekenler' başlığını taşıyan söyleşide.

Doğal olmayan kayıplarımız vardır ya bizi kahreden, üzen ve kabullenmek istemediğimiz, işte Emine Ortakaya 'Tanı Bunları Adiloş Bebem Tanı da Büyü' yazısında anlatıyor Deniz Poyraz'ımızın yaşamdan koparılış öyküsünü.

Bu ay yitirdiğimiz müziğin duayenlerinden Başkemancı Suna Kan'a yer vermeden yayımlanabilir mi dergimiz hiç? Emine Kamçı 'Tarihin Kadın Yüzleri' köşemizde anlatıyor Suna Kan'ın dolu dolu geçen yaşam öyküsünü 'Suna Kan Olmak' yazısında.

‘Arı Kovanı’ köşemizde Şule Sepin İçli, Akademisyen, kadın mücadelesine büyük katkıları olan Elif Emir Öksüz ile konuşuyor.

‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde, Selvet Bayraktar Tokat bulduğu haberlerle bizi yerfıstığı yemeye davet ediyor adeta. Ülkemiz ürün yönünden çok şanslı ancak bu ürünleri değerlendiremiyor maalesef. Bakın görün yerfıstığını işlemek için insanlar hangi kurumları kuruyor. Kalp krizi deyip de geçmemek gerek. Bakalım vücudumuzda nasıl hasarlar bırakmış. Devamını okuması ve dinlemesi de sizden olsun.

‘Ah şu ayrılık olmasa’ yakınmalarından kurtulmak istiyorsanız, Ebru Bozcuk’un ‘Bazen Bir Adam Gitmeli Hayatınızdan’ yazısını okumanızı öneriyoruz.

Dergimiz gönüllülerimiz sayesinde yayım hayatını sürdürüyor. Bu sayımızda değerli bir gönüllümüzle tanıştıracakız sizleri. Şimdi tanıyacağınız gönüllümüz, Deprem sürecinde, etkinlikten etkinliğe koşan Ebru Atilla, Deprem bölgesinde çalışma yapmayı ihmal etmemiş. Emine Kamçı ‘Rol Modellerimiz’ köşemizde Ebru Atilla ile konuşmuş.

Evimizi temiz tutmaya özeniriz de nedense sokakta aynı davranışı yapmak zor gelir bize. Çöp toplamayla ilgili empati kurmayı da çok iyi becerdiğimiz söylenemez. Yayla Boztaş, ‘Alışkırtır Bunlar Pisliğe’ yazısında yine bizlere ders verici öğretiler sunuyor.

Emine Kamçı, ‘Anı Torbası’ yazısında evde aradığı çantayı bulamıyor, bakın bizleri hangi anılara götürüyor?

Fatma Işık Kaya, ‘Kurabiye Canavarı’ yazısında eski kurabiyeleri anımsatıyor ve kurabiye yemeye özendiriyor bizleri.

Emine Kamçı, ‘Deneyimlediklerim’ köşemizde mikrodalga fırın kullananlar için bazı pratik yemekler öneriyor ve sararan zeminler için farklı bir yol denemiş onu paylaşıyor bizimle, ‘Mikrodalga Fırının Yarattığı harikalar’ yazısında.

‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde Selvet Bayraktar Tokat, aramızdan bu ay ayrılan çok değerli sanatçılarımızı anıyor. Baskı ve tehditler altında kadınların sanatlarını nasıl icra ettiklerini dile getiriyor.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde, Harika Külçür’ün ‘El Yordamıyla Aşk’ öyküsü var. Engellileri rahatsız eden toplumun verdiği mesajları dile getiriyor.

Bu sayımızda sanki sözleşmiş gibi, birbirini tamamlayan yazılarımız var. Ergür Altan, ‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde Merve Dizdar için yazdığı ‘Bir Kadının Dünyaya Gelişleri’ şiiriyle bizlerle birlikte.

Beklenmedik olaylar ve sonuçlar, tehditler ve baskılar... İçinde bulunduğumuz bu ortama umut saçan bir şarkı var ‘Umut Şarkıları’ köşemizde, ‘Güneş Yine Doğacak’. Melike Demirağ ne

güzel söylüyor bizleri umutlandıran bu şarkıyı. Güneşin yeniden doğuşunu umutla beklediğimiz günlerimiz olsun, mücadelemiz hiç eksilmesin, hepinize keyifli okumalar, dinlemeler.

STOCKHOLM SENDROMU

YAZAN: Sultan Çamur KARATAŞ

Son günlerde sıklıkla Stockholm sendromu sözünü duyuyoruz. “Kadına yönelik şiddetle mücadele” eğitimlerinin içinde yer alan bir konu olarak ele aldığımız bir belirti. Bazen “celladına âşık olmak” olarak da adlandırılıyor. Bu yazıda, belirtinin nedenlerine ve boyutlarına bakmak istiyorum.

Wikipedia’da Stockholm sendromunu aramak için Google’a ilk yazdığımda “kötülüğe bağlanmak” tanımını karşıma çıkıyor ve şöyle devam ediyor: “Stockholm sendromu, rehinenin kendisini rehin alan kişiyle olası diyalog sürecinde oluşan, duygusal anlamda sempati, aşk ve empati oluşması olarak özetlenebilecek psikolojik durumu anlatan bir terimdir.”

Evrin ağacı sitesinde Stockholm Sendromu, “Hayatta kalmak için bağlanmak.” olarak ele alınıyor.

Psikiyatr Nils Bejerot tarafından adlandırılan sendrom, ismini 1973 yılında İsveç’in başkenti Stockholm’de yaşanan bir olaydan alır. Banka soygunu ve başka istekleri için içeridekileri rehin alan soyguncu polise direnir. Altıncı gün, polis içeriye girer ve soyguncu silahını atarak teslim olur. Bu sırada, şaşırtıcı bir şekilde rehineler kendilerini soyguncunun önüne atarak siper ederler ve polisin soyguncuyu vurmasını önlemeye çalışırlar, aynı anda “*Sakin ona ateş etmeyin!*” diye bağırlar. Rehinelere bir kadın, soyguncuya duygusal olarak bağlanır. Serbest kaldığında soyguncuyu savunur, nişanlısını terk ederek soyguncunun hapisten çıkmasını bekler.” Rehinelere birinin, kuşatma boyunca bir noktada kaçma şansı olduğu halde, kendi tercihiyle kaçmadığı öğrenilir. İlginç olan, bu olayların yaşanıp bitmesinden sonra bile rehinelere soyguncuyu hep desteklemiş olmalarıdır. Rehinelere, mahkemede soyguncuya karşı ifade vermekten kaçınırlar; hatta aralarında para toplayıp, onun mahkeme masraflarını karşılamasına yardımcı olurlar. Sık sık onu hapisanede ziyaret ederler. Soygundan yıllar sonra, *History Channel* üzerinden yayınlanan bir belgesele konuşan bir rehine, şöyle der: “Soyguncu beni öldürmeyeceğini, sadece bacağımdan vuracağını söyledi. Ne kadar nazik ve düşünceli bir insan olduğunu düşündüm.”

Bu sendrom başka olaylarda da karşımıza çıkıyor.

Patty Hearst Olayı

Banka olayından bir sene sonra ABD’de zengin bir ailenin kızı olan Patty Hearst, kendilerine **Simbiyonez Özgürlük Ordusu** diyen bir grup tarafından kaçırıldı. Grup üyeleri, kadını ışıık geçirmez, ufak bir dolapta kilitli tuttular, sürekli ölümle tehdit ettiler ve ona defalarca tecavüz ettiler. Sadece birkaç gün "ödül" adı altında dolabın kapısı biraz açık bırakılarak, kadının hava almasına izin verildi. Patty Hearst, bu şekilde, o dolapta, iki ay boyunca yaşadı.

Olayın üzerinden yaklaşık bir yıl geçtikten sonra Patty Hearst, San Francisco’da elinde tüfekle bir bankayı soymaya çalışırken yakalandı. Tania takma adını almış ve kendisini kaçırın örgütün silahlı bir militanı olmuştı. Tutuklandığında, bu ilginç dönüşümü şöyle ifade etmişti: “Ben bir şehir gerillasıyım. Herkes bilsin ki yüzüm gülüyor, kendimi bu şekilde özgür ve güçlü hissediyorum. Dışarıdaki tüm kardeşlerime selamlarımı ve sevgilerimi yolluyorum.”

Jaycee Lee Dugard Olayı

1991’de birkaç görgü tanığı, küçük bir kızın bir çift tarafından kaçırıldığını gördüklerini söyleyerek polise başvurdu. Gerçekten de 11 yaşındaki **Jaycee Lee Dugard** kaybolmuştu. 2009 yılında 29 yaşındayken kendi başına California Polis Merkezi'ne gidip kendini tanıtana kadar, polis Jaycee’yi bulamamıştı ve kendisinden haber alınamamıştı. Anlattığı kadarıyla bir karı-koca tarafından kaçırılmış, 18 yıl boyunca esir tutulmuştu. Cinsel ve fiziksel şiddete maruz kalmıştı. Bu sürede, iki çocuk doğurmuştu. İlk baştaki tutsaklık döneminden sonra Jaycee, defalarca kaçma fırsatı bulmasına rağmen, bilerek kaçmamıştı. Hatta rehineligi boyunca uzunca bir süre, internet bağlantısı olan bir bilgisayara ve telefona erişimi vardı. Jaycee, bu çifte “*bağlılık hissettiğini*” ifade ediyordu.

Natascha Kampush Olayı

2006 yılında, 18 yaşındaki Viyanalı **Natascha Kampush**, Wolfgang Priklopil tarafından kaçırılarak bir hücrede esir tutuldu. Başlarda penceresiz bir hücrede tutuluyordu. Ancak zamanla adam, evin içine girmesine izin verdi. Evde temizlik ve yemekle uğraşmaya başladı. Birkaç yıl sonra da bahçeye çıkmaya başladı. Bir süre sonra adam, onu arkadaşlarıyla tanıştırmıştı! Sekiz yıl boyunca Natascha aç bırakılmış, ciddi düzeyde fiziksel şiddete uğramış, tehdit edilmiş ve tecavüze uğramıştı. Buna rağmen kaçmamıştı. Sekiz yıl sonra Natascha, bir gün kaçtı. Kendisini kaçırın adam bunu öğrenince, bir trenin önüne atlayarak intihar etti. Haberi alan Natascha yıkıldı, etrafındakiler onu teselli etmekte zorlandılar. Esir edildiği süre içinde Natascha'yı görmüş olan adamın arkadaşları, kadının çok mutlu ve neşeli bir karakteri olduğunu ifade ediyorlardı. Daha sonra kendisiyle yapılan bir röportajda, Natascha şöyle diyordu: “Evet, çok farklı bir hayat yaşadım; ama bir açıdan da bana faydaları oldu. Örneğin sigaraya ya da alkole hiç başlamamış oldum, hiç kötü arkadaşlarım olmadı.” Olaydan sonra Natascha, sekiz yıl esir tutulduğu eve kendi isteğiyle yerleşti ve yanında her zaman Wolfgang'ın bir fotoğrafını taşıdı.

İlk başlarda **Stockholm Sendromu**, rehinelerin kendilerini esir tutanlara karşı geliştirdikleri, sağduyuya aykırı olarak nitelendirilen sempatik duygulara işaret etmek için kullanılmıştır. Sonrasında ise yeni vakaların tespit edilmesiyle, anlamı zamanla genişlemiştir. Toplama kampındaki mahkûmlarda askerlere ve gardiyanlara karşı, tarikat/kült üyelerinde önderlerine karşı, seks işçilerinde kendilerini pazarlayanlara karşı, ensest mağdurlarında ebeveyne karşı, şiddete uğrayan kadınlarda kocalarına karşı gözlenen tuhaf ve anlaması güç bağıllık, Stockholm Sendromu'na dahil edilmiştir.

Anlamaya çalışalım. Nasıl olur da bir insan, kendisi için yüksek derecede tehdit oluşturan ve kendine zarar veren birine karşı duygusal bağıllık hisseder? Nasıl olur da onu korumaya çalışır, eksikliğini özlemle hisseder ve onun ardından yas tutar? Dahası, nasıl olur da bir terör esiri, zaman içinde kendisini esir edenlerden biri haline gelir?

Acaba bu, hayatta kalmak için bir strateji olarak mı kullanılıyor?

Yoksa olayın yarattığı travmaya karşı bir baş etme yolu mu?

Otorite olana biat ederek onun yarattığı şiddetin artmasını kontrol etmek için bir yol mu?

Seçenekleri tükenen birey kendisine farklı bir seçenek yaratmış olur. Savaşamaz, kaçamaz; ancak bakış açısını ve davranışını değiştirir. Hem fiziksel, hem de zihinsel yönden, gücünün yetmediğine karşı boyun eğme ve bu boyunduruk altına girmeyi gururuna yedirebilmek, mantıksallaştırabilmek için korkuyu sevgiye dönüştürüp geçici bir huzur sağlamak. Belki de korkudan ölmeyi engellemek için kullanılıyor.

Bu durum travmatik bağlanma olarak da görülebilir. Travmatik bağlanma, kişinin güvenlik duygusunu kaybettiği ortamda kendisi için tehlikeli durumu yaratan kişi de dahil, bağlandığında daha güvenli hissetmesini sağlayacak kişi veya kurumlara bağlanmasıdır. Kaotik ve güvensiz ortamlarda güvenlik duygusunu kaybeden insanların, güçlü gördükleri kişilere yönelmesi durumudur. Bu durumda birey, o denli travmatik bir deneyim yaşamaktadır ki, içinde bulunduğu yoğun stresi azaltabilecek tek durum, kendisini istismar edenle geliştirdiği olumlu bağıdır.

Kadına yönelik şiddet vakalarında sıklıkla gördüğüm, travmatik bağlanma nasıl oluşur ve güçlenir?

İstismarcı, şiddet içerikli davranma ile iyi davranma arasında gidip gelerek, değişen tutarsız davranışlarla, travmatik bağlanmayı artırır. Kötü davranır, üzer, acıtır... Mağdur kendini kötü, aşağılanmış, incinmiş, berbat hisseder, sonra aniden iyi davranmaya başlar, güzel, tatlı sözler söyler.

Mağduru, destek alabileceği diğer insanlardan izole ederek bağlanmayı artırır.

Mağdurun özellikle tecavüz, ensest, seks işçiliğiyle ilgili utanç, damgalanma ve dışlanma korkularını güçlendirir bu da travmatik bağlanmayı güçlendirir. Mağdur travma sonrası stres bozukluğu semptomları yaşadığında bağlanma artar.

Artık mağdurun değerlendirme yeteneği çarpıtılmış olur ve ufak bir iyiliğe karşı bile çok yoğun minnet duyguları geliştirir. Şiddeti ve şiddet tehdidini inkâr eder. Olayı aklayacak biçimde mantıksallaştırmaya girişir. İstismarcıya ve kendine olan öfkesini reddeder. Durumdan ve istismardan ötürü kendini suçlar ve olumlu davranarak istismarı önleyebilecek güce sahip olduğuna yönelik bir inanç geliştirir. Eğer olumsuz bir düşünceye sahip olursa istismarcının bunu anlayıp daha şiddetli öç alacağı düşüncesine kapılır.

Kendisine şiddet uygulayan eşini sevdiğini söyleyen kadınlar, tacize ve istismara uğrayan çocuklar, ağır ekonomik ve hak ihlaline uğramasına rağmen totaliter bir yönetimi destekleyen kesimler bu duruma örnektir.

En çok ilgimi çeken çalışmalardan biri, son zamanlarda Türkiye’de bu sendromun sıklıkla konuşulur olmasının da nedeni “Toplumsal Ölçekli Stockholm Sendromu”.

Dee Graham, Stockholm sendromu ifadesini sadece bireysel travmaya karşı geliştirilen bir psikolojik tepki türü olarak sınırlamaz. Ezilen bir grubun ya da kitlenin travmatik bir duruma karşı verdiği tepkiyi de kapsadığını belirterek, “Toplumsal Ölçekli Stockholm Sendromu” ifadesini kullanır. Graham’a göre mağdur/ezilen durumunda olan topluluk, kendilerini tehditle, şiddet yoluyla ve özgürlüklerini kısıtlamakla yoğun strese sokan kişilerin bakış açısını benimseyebilir. Bu durumda artık kendi bakış açılarına göre bir "mağdur/ezilen" durumunda değildirler. İçinde bulundukları durum, bir anda meşru ve doğru bir duruma, kendilerini ezen insan da aslında yanlış anlaşılmış bir kişiye, hatta bir tür kahramana dönüşür.

Ezilenler, bir yandan bu güç sahibi kişi ya da kişilerin gazabından korkarlar, bir yandan da bu hiyerarşik ve güce dayalı ilişkiyi zihinlerinde normalleştirerek bilişsel açıdan çelişkilerini azaltırlar.

Bir de konunun şöyle bir yönü var: Söz konusu banka soygununa bir daha bakacak olursak, mağdurların suçlunun yanında yer almasının sebebi, polisin suçluya ve rehinelere karşı gösterdiği saldırgan tavidir. Mağdurun suçlunun tarafını tutmasına yol açacak “tehlikeli” şahısların var olması. Suçlu, üçüncü tarafı, mağdurun gözünde kendisinden daha tehlikeli hale getirerek tercih edilmeyi sağlar. Bu saptama da Türkiye’deki “dış güçler” tartışmasını açıklamaya uygundur diye düşünüyorum.

Sonuç olarak akıl ve duygu çarpıtmalarına kapılmamanın ve sağlıklı değerlendirmeler yapabilmenin yolu, yine dayanışmadan geçiyor. Biz dayanışma içinde olduğumuz sürece sağlığımızı korumak ve insana yakışır bir yaşam sürmemiz için umut var. Umutlu kalın.

15 Haziran 2023

Kaynaklar

https://tr.wikipedia.org/wiki/Stockholm_sendromu

<https://evrimagaci.org/stockholm-sendromu-hayatta-kalmak-icin-baglanmak-7517>

L. A. Cordon. (2019). Popular Psychology: An Encyclopedia. ISBN: 978-0-313-32457-4. Yayınevi: Greenwood Press.

L. R. G. Dee, et al. (1995). Loving To Survive. ISBN: 9780814730591. Yayınevi: New York University Press.

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

UMUT MU KORKU MU?

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Bir yıldır bu köşede duyguların önemini ve yaşantımızın navigasyonu olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Bugün de çok tartışılan seçim ve sonuçlarını duygular açısından ele alacağım. Çünkü bu seçimde aslında Erdoğan’la Kılıçdaroğlu değil umut ile korku duygusu yarıştı.

Kılıçdaroğlu kampanyasında umudu, bahar imgesi ile vaat etti ve ‘Her şey çok güzel olacak’ mesajını, ‘Hak hukuk, adalet’ ilkesiyle kuracaklarını söyledi. Toplumun haksızlıklar karşısında isyan noktasına geldiği, gençlerin yarınını göremediği için Türkiye’yi terk ettiği, yoksulluk ve işsizlik arttığı için topluma umut duygusunu aşılama çalışmak, çok doğru bir kampanya olarak algılandı. Ben de seçimden önce aynı görüşteydim.

Ancak duygular insanın olduğu gibi toplumun da navigasyonudur. Bu seçimin sonucu da bunu kanıtladı; çünkü umut duygusu asla korku duygusu kadar güçlü değildir ve insanı korku duygusu kadar hızlı harekete geçiremez... Eğer korku ve umut duygusu yarışacaksa korku daima galip gelir.

Seçime katılan milyonlarca insan hayatından çok mu memnundu? Hayır. Şikâyet etmiyorlar mıydı? Bizden daha çok pahalılıktan, işsizlikten, barınma, eğitim, sağlık sorunlarından, mültecilerden şikâyetçiydiler. Çünkü Erdoğan’ın oyu eğitim ve gelir seviyesi düşük kesimlerde daha yüksek... Ama oylarını yine şikâyet ettikleri bu ortamı yaratana Erdoğan’a verdiler. Peki neden? Bu sorunun cevabını akıl tutulması, celladına âşık olma gibi yorumlarla geçiştirirsek korku duygusunun gücünü göremediğimiz için hata yaparız.

Terkedilme, aldatılma, başarısız olma, vatansız kalma hatta kedi köpek korkusu gibi tüm korkular çok güçlüdür. İnsanı kontrolü altına alır. Mesela köpektan korkuyorsanız, köpek görünce panikleyerek köpeğin peşinize düşmesine neden olursunuz. Terkedilmekten

korkuyorsanız ilişkilerinizde aşırı kontrolcü davranır ve karşı tarafı bunaltarak yalnız kalırsınız. Yani korkularınızdan korunmaya çalışırken korktuklarınızın tutsağı olursunuz.

Sadece insanlar değil toplumlar da korkularının tutsağıdır. Her ulus başka bir ulusun esaretine girme korkusunu ortak hafızasında saklar... Çünkü savaşlar ve savaşın acımasızlığı toplumun bilinçaltında çok derin ve güçlü izler bırakır. Bu nedenle dünyada siyasetçiler esaret korkusunu daima gündemde tutarlar.

Eğer bizde olduğu gibi yıllarca ‘Dış güçler, PKK, FETÖ, LGBTİ, dinin elden gitmesi’ gibi öğelerle bilinçaltına esir olma kaygısı pompalandıysa, toplumda korku duygusu tetiklenmiştir. İnsanlara “Güvende değilsin, seni yok etmeye çalışan çok güçlü düşmanlar var; ancak ben seni onlardan korurum!” mesajı verilmiş ve muhalefet işbirlikçi ilan edilmiştir. Bilinçaltı muhalefeti düşman gibi algıladığı için mantık işlemez. Öyle ki seçmen, Adnan Menderes’ten bugüne tek başına iktidar olamayan CHP’nin ülkede kötü olan her şeyin sorumlusu olamayacağını aklına bile getirmez.

Maalesef korkunun hâkim olduğu anlarda bilinçaltı savaş ya da kaç moduna geçer. Kalp vücudun ihtiyaç duyduğu enerjiyi sağlamak için daha hızlı çalışır. Kalbimiz çok hızlı atar, elimiz ayağımız terler... Tüm bu değişimler bizim kontrolümüzde değildir; hatta biz korktuğumuzu gizlemeye çalışırız ama bunu çoğu zaman başaramayız. Korku anında duygularımız da kontrolümüzden çıkar. Panikleriz...

Seçimlerde esaret korkusunu yaşayan seçmenin bilinçaltı devreye girdiği için güvende olmak öncelik haline geldi. Umut arayışındaki seçmen ise 21 yılda geline noktaı gördüğü için hak, hukuk, adalet dedi. Seçimde İHA, SİHA, çıkarma gemisi, tank görsellerinin kullanılmasını şaşkınlıkla izledi. Ama korku duygusu tetiklenen seçmenin bilinçaltı bu görüntüleri güç ve güven olarak algıladı. Özgürlük, kardeşlik, refah, bilim ve teknoloji... Bunlar umuttu... İnsanlar, 21 yılın sonunda yasakların, yolsuzlukların, yoksullukların kışkacında olmasını bile korku duygusunun gölgesinde unuttu. Korku umudu yok ediverdi...

Nitekim depremde “Devlet nerede?” diye haykıranlar, can veren yakınlarına rağmen oylarının çoğunu Erdoğan’a verdi. Acıları derin, öfkeleri gerçekte ama korktular... Enkazı iki ayda kaldıran güç, onlara başını sokacak evi de verebilirdi... Muhalefetin herhangi bir ücret talep etmeksizin ev sahibi olacaksınız vaadini değil taksitle ev sahibi olmayı seçtiler... Ya muhalefetin gücü yetmezse korkusu hesap sorma umudunu yok etti.

Gerçek şu ki güvendeysek yarınla umutla bakar, hayal kurarız; çünkü umut güven duygusuyla beslenir, gelişir, geleceği aydınlatır... Bize mutsuz olmamıza neden olan durumları değiştirme gücü verir... Böylece olayları mantık süzgecinden geçirebiliriz. Eğer

toplum, güven duygusunu kaybetti ve esaret korkusuna teslim olduysa, bilinçaltı devrededir. Bilinçaltını bu korkuları yenmeden umudu yeşertmek mümkün olmaz.

14 Haziran 2023

KADININ GÜNCEİ HAZİRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar değerli umudun kadınları dergisi dostları. Kadına dair farklı içerikteki haberlerle yine sizlerle.

Önce başlıklar:

Serebral palsi hastası Begüm Pusat'ın hayatı basketbolla değişti

Türkiye Körler Federasyonu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Biriminden iki online toplantı

Kadınlardan çağrı: Umutsuzluğa kapılmayın

Bir kadını tehdit ederek evinin önüne barikat kurmasına sebep olan erkek tutuklandı

Hemşirelerin İngiltere'ye göçü, Gana'da sağlık sistemini çökme noktasına getirdi.

Serebral palsi hastası Begüm Pusat'ın hayatı basketbolla değişti

Doğuştan serebral palsi (beyin hasarına bağlı olarak gelişen hareket ve duruş bozukluğu) hastası olduğu için tekerlekli sandalyeye mahkum olan **Begüm Pusat**, 10 yaşında basketbol oynamaya başladı. Şu an Tekerlekli Sandalye Basketbol Kadın Milli Takımı'nda forma giyen ve takımın Aksaray'daki kampında ter döken Pusat, hayatının değiştiğini söyledi.

Pusat, okulun önünde gördüğü milli oyuncu Işıl Alben'in resminin de bulunduğu basketbol reklamı sonrası, ilk olarak takımın kampını, ardından Beşiktaş Tekerlekli Basketbol Takımı'nın maçını izlemesiyle, basketbol oynamaya başladığını belirtti. Basketbolla tanışmadan önce engeli olmaktan utandığını belirten Pusat, şunları söyledi:

"Basketbol benim hayata bakış açımı değiştirdi. Ben eskiden engelimden utanan birisiydim. Kimseye engelim olduğunu söylemezdim. 'Sol elinde ve sol ayağında ne problem var?' diye soranlara, 'Buruk, kırık' gibi cevaplar verirdim. Basketbola başlayınca, her şeyin hayatımızın akışında var olabileceğini öğrendim. Hiçbir şey senin istediğine ulaşmana engel değil. Sen onu istiyorsan, bunu yapabilirsin. Basketbol sahasına girince tüm engeller ortadan kalkıyor. Ben sandalye üzerinde basket atabiliyorum. Bu sandalyeyle her şeyi yapabiliyorum. Basketbol, bana savaşmayı ve hayatta her türlü zorluğun aşılabileceğini öğretti."

Pusat, Şu an bir taraftan milli takımda oynadığını, bir taraftan da spor yöneticiliği bölümü için  niversite sınavlarına hazırlandığını sözlerine ekledi.

Türkiye Körler Federasyonu Toplumsal Cinsiyet EŞitliği Biriminden iki online toplantı.

Türkiye Körler Federasyonu Toplumsal Cinsiyet EŞitliği ve çocuktan Sorumlu BaŐkan Yardımcısı Handan Solmaz Koordinatörlüğünde 26 Mayıs Cuma akŐamı Google meet üzerinden bir etkinlik düzenlendi.

Konusu engelli kadın ve eğitim olan toplantıya Engelli Kadın Derneği temsilcisi Elif Emir  ks z ve aynı dernekten Mine Egbatan konuŐmacı olarak katıldı. Dokuz Haziran Cuma akŐamı yine aynı platformda Körler Federasyonu'nun aynı baŐkan yardımcılığı tarafından engelli kadın ve şiddet konusunu içeren geniş kapsamlı bir bilgilendirme etkinliği düzenlendi. Deneyim paylaŐımlarının bolca konuŐulduđu toplantıda yine Engelli Kadın Derneği'nden Avukat Arzu őenyurt Akdağ tarafından şiddet yaŐandığında baŐvurulacak yerler, yapılması gereken hukuki baŐvurular konusunda ayrıntılı bilgiler verildi. Yine aynı dernekten Psikolog Elif Emir  ks z ise şiddetin türleri, yarattığı psikolojik sonuçlar ve alına bilecek destekler konusunda bir sunum yaptı.

Kadınlardan  ağrı: Umutsuzluğa kapılmayın

AKP iktidarının, 2023 cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimi döneminde girdiği ittifaklar, 21 yıldaki icraatlarıyla cinsiyet eşitliği ve kadın hakları alanlarındaki düzenlemeler tartıŐma konusu.

Hem kadınları hem **LGBT IQ+** bireyleri hedef alan Cumhur İttifakı, seçimde Meclis çoğunluğunu alırken 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı şiddetin  nlenmesine Dair Kanun'da kadınlar aleyhine düzenlemeler talep etti. Kadın düşmanı tutumuyla **H DA PAR** ve **Yeniden Refah Partisi**'nin (YRP) Meclis'e girmesine tepkiler sürerken **Cumhuriyet Gazetesi** konuya iliŐkin Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Temsilcisi **Gülsüm Kav** ve avukat **Selin Nakıpoğlu** ile konuştu.

Zorlu bir süreç olacağına işaret eden Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Temsilcisi Kav, **“Bizlere davalar açılmasını isteyen, **LGBT IQ+** bireyleri ve kadınların tüm modern haklarını hedefe koyanlar artık Meclis'te. Ancak tarih zorlu dönemlerde paradokslarla doludur. Mesela, bizim mücadelemize katılım çığ gibi büyüdü. Birdenbire çok sayıda kadın, kendi hayatına sahip çıkma görev duygusuyla bize katıldı”** dedi.

“ n m zdeki zorlu günlere hazırlık için ve bu zorluklarla baş etmek için elimizden geleni yapacağımız bir dönem yaŐıyoruz” diyen Kav, **“Bu zorlu süreci ancak örgütlenerek ve birbirimizle kuvvetlerimizi birleŐtirerek baş edebiliriz. Hiç karamsarlığa kapılmayalım. Kimse kadınların gücünü azımsamasın. Önümüzdeki dönemde anayasa deđiŐikliđi, **LGBT IQ+** bireyleri daha fazla hedef haline getirerek suç iŐlenmesi ve kadınların modern**

haklarının kısıtlanmasıyla karşı karşıya kalabiliriz. Ancak biz de buna elimizden geldiğince hazırlık yapıyoruz” diye konuştu.

Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’ni 2021 yılında Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle iptal etmesine de değinen Kav, **“Sözleşmeyle ilgili mücadele yalnızca hukuki bir mücadele değil. Toplumsal, politik, örgütlü mücadele gerekiyor. Yasal olarak da Anayasa Mahkemesi sürecinden hâlâ bir yanıt gelmedi. Geçen günlerde kadınlarla ilgili eski soyadını kullanmaya yönelik örnek bir karar çıktı. Bu, sözleşme için de emsal olmalıdır. Anayasa Mahkemesi’nden böyle bir karar bekliyoruz”** ifadelerini kullandı.

“Haklarımız gökten zembille de inmedi, örgütlü mücadelemiz ile elde ettik ve koruduk” diye konuşan avukat Nakıpoğlu ise **“Her ne kadar cumhuriyet tarihinin en radikal sağcı, gerici, kadın düşmanı Meclisi ile karşı karşıya olsak da mevcut umutsuzluk iklimini beslemeyi doğru bulmuyorum. Nüfusun yüzde 48’i tek adam rejimine hayır dedi, bu mühim oranı atlamayalım. Kaldı ki mücadelemiz seçim ve Meclis odaklı bir mücadele değil, hiç olmadı. Şimdi içinde bulunduğumuz iklimde daha sıkı örgütlenmekten başka bir çıkışımız yok. O zaman umutsuzluğa yer yok”** değerlendirmesinde bulundu.

Nakıpoğlu şöyle konuştu:

“Her yıl yüzlerce kadının, çocuğun, LGBTİQ+’nın erkek şiddeti sonucu yaşamları son bulurken cinsel şiddete maruz kalırken AKP, MHP, YRP ve HÜDA PAR erkek şiddetini önlemek yerine kadın haklarına, İstanbul Sözleşmesi’ne, 6284 sayılı yasaya, ezcümle şiddetle mücadele mekanizmalarını yok etmeye dair kelimeler etseler de başaramayacaklar.”

Bir kadını tehdit ederek evinin önüne barikat kurmasına sebep olan erkek tutuklandı

İstanbul’un Eyüp Sultan ilçesinde birlikte yaşadığı Dilek Acu’ya şiddet uyguladığı gerekçesiyle gözaltına alınan Ahmet Çelik, yapılan işlemlerin ardından çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

Dilek Acu, birlikte yaşadığı, kendisine şiddet uygulayan Ahmet Çelik ile ilgili aldırıldığı uzaklaştırma kararının süresi dolunca yeniden tehdit edilmiş, bunun üzerine evine demir kapı yaptırıp, barikat kurmuştu. Sosyal medya aracılığıyla **“Ben bir ölü adayıyım lütfen sesimi duyun”** diye çağrı yapan genç kadın toplumdan duyarlılık, devletten de adalet istemişti.

Bu çağrıdan sonra yine Elinde bıçakla Acu’nun evine yaklaşan Ahmet Çelik, şikâyet üzerine gözaltına alınmıştı.

Hemşirelerin İngiltere’ye göçü, Gana’da sağlık sistemini çökme noktasına getirdi

Hemşirelerin uluslararası meslek kuruluşları, yoksul ülkelerden sağlıkçıların beyin göçünün "kontrolden çıktığını" belirtiyor.

BBC, Gana'daki sağlık sisteminin beyin goçunden derin şekilde etkilendiğini gösteren bulgulara ulaştı.

Batı Afrika ülkesi Gana'da birçok uzman hemşire daha yüksek maaşlı işler için ülkeyi terk ederek Batı ülkelerine gitmeye çalışıyor.

2022'de 1200'ü aşkın Ganalı hemşire, İngiltere'de çalışmaya başlamış.

İngiltere'de sağlık sistemi, son yıllarda Avrupa Birliği dışındaki ülkelerden gelen çalışanlarla, personel açığına kapatmaya çalışıyor.

Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN) adına Howard Catton, Gana gibi ülkeleri terk eden hemşire sayısının kaygı verici olduğunu söylüyor: "Bence tablo kontrolden çıkmış durumda."

Gana'daki Büyük Akra Bölgesi Hastanesi'nin başhemşiresi Gifty Aryee, BBC'ye yaptığı açıklamada, kendi yoğun bakım ünitesinin bile 20 hemşiresinin altı ay içerisinde İngiltere ya da ABD'ye gittiğini söylüyor.

Aryee, "Daha çok hastayı kabul edemediğimiz için buradaki bakım etkileniyor. Gecikmeler yaşanıyor ve ölüm oranları artıyor" dedi.

Durumu ağır olan hastalar da mevcut yetersizlik nedeniyle uzun süreler bekletiliyor.

Hastanedeki bir hemşire de birlikte mezun oldukları arkadaşlarının yarısının ülkeyi terk ettiğini, kendisinin de gitmek istediğini belirtiyor.

Bir başka hastanenin başhemşiresi Caroline Agbodza, geçen yıl 22 hemşirelerinin İngiltere'ye göçtüğünü söylüyor:

"Bütün deneyimli hemşirelerimiz gitti. Elimizde hiçbir şey kalmadı. Deneyimli çalışanlar yok. İşe alımlar olsa da yeniden eğitim sürecinden geçirmek zorundayız"

Daha küçük kliniklerde de sağlıkçıların goçu nedeniyle büyük sorunlar yaşanıyor. Ewim Kliniği'nden Doktor Justice Arthur, goçün etkilerinin sarsıcı olduğu görüşünde:

"Çocukların aşılanmasını ele alalım. Hemşirelerimizi kaybedince bebekleri bile aşılamak zor. Bu, bebek ölümünün yaşanması anlamına geliyor."

BBC'ye konuşan hemşireler, başka ülkelerde gelirlerinin çok daha iyi olacağını ve bu yüzden goç etmek istediklerini söylüyor. Bazı hemşireler, İngiltere'de, Gana'da aldıklarının yedi katı maaş alabileceklerini kaydediyor.

Gana, Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sağlık sistemi en savunmasız 55 ülkeden birisi. Kişi başına düşen hemşire sayısı dünya ortalamasının gerisinde.

İngiltere'de hükümet, sağlık sisteminde iş gücünün geliştirilmesi için Gana, Nijerya ve Kenya'ya yakın zamanda 15 milyon sterlin yardımda bulundu.

Ancak ICN temsilcisi Catton bu politikanın yeterliliğini sorguluyor.

Catton, "Bu tür anlaşmalar etik açıdan göz boyama amacı taşıyor. Bir ülkenin hemşirelerini kaybetmesinin gerçek maliyetini yansıtmıyor" diyor.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere umutla kalın.

19 Haziran 2023

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU? KİRACILARIN BİLMESİ GEREKENLER

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Avukat Özlem AYATA

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Hak mı Hukuk mu Lütuf mu’ köşemizden herkese merhabalar. Özlem Ayata ile biz, sizin için çok etkili bir konuyu konuşmak istiyoruz. Kiracıların canını yakan bir konu. Sözü hemen Özlem Ayata’ya bırakıyorum.

Özlem: Şu sıralar kiracılar ev sahiplerinden, ev sahipleri de kiracılarından dertli. Geçen sene temmuz ayı gibi, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumla da ilgili, paranın ciddi değer kaybetmesinin ardından bir yasal düzenleme yapıldı. Pandemiden gelen yoksulluk da üzerine eklendi. Bir sene boyunca kira artışı, enflasyon oranlı değil, yüzde 25 oranında üst sınır olarak sınırlandı. Eğer kiracı ve ev sahibi aralarında anlaşıyorlarsa, bunun üzerinde bir artış söz konusu olabilir. Bunun üzerine ortalık karıştı. Bu düzenleme sadece konut kiralarnı kapsıyor. Tefe-tüfe, enflasyon oranına göre artış yapılır diye rutin bir madde konur. Artış yapılacağı ayda, açıklanan artış oranına bakarsınız. Enflasyon oranları çok yüksek olduğu için bu herkesi çok zorlayacaktı. Paranın değeri çok düştüğü ve enflasyon çok yükseldiği için hele de aldığı kirayla geçinen insanları geçindiremez hale soktu. Market alış-verişinde sepetini üç kat para ödeyerek doldurduğu halde kira gelirine sadece yüzde 25 zam yapılıyor. Bu düzenleme, toplumsal problemin çözümüne hiçbir katkı sunmadı. Kiracılar kiralarnı ödemekte zorlanmasınlar diye yapılmış bir düzenleme ama ev sahipleri yüzde 25 üzerinde bir zam talep ettiler. Kiracıların maaşlarına zam gelmedi ve kimsenin geliri artmadı. Enflasyon oranında artış yapma şansı da olamadı. Ev sahipleri, beş yıl oturan kiracılarının zam yapmasını istediler ve dava açmaya başladılar. Aslında beş yılın sonunda artırma konusu yasal düzenlemelerde zaten vardı. “Ben yaşayacağım, oğlum gelecek, kızım oturacak” diye ihtiyaç davaları açtılar. Şu an yargı, bu davaların yüküyle ağırlaşmış durumda. Henüz yürürlüğe girmese de yeni bir yasal düzenleme geldi. Dava açılmadan önce, mecburen taraflar uzlaşmaya gidecek, uzlaşmada çözülmezse dava açılacak. Adliyeye akan iş yükünün önüne arabuluculuk uygulamasıyla

set koymak için yapıldı bu. Bunun çok etkili olacağını zannetmiyorum. Ev sahibi yüzde 25'in üzerinde bir zam yapmak istese de kiracı bunu yapmak zorunda değil. Yasa çok net. Bu süre Temmuz'a kadardı. Bu sürenin uzayıp uzamayacağı soruluyor. Ev sahiplerinin buna uymaması halinde, çeşitli yaptırımların olabileceği söyleniyor. Bunun ne şekilde olacağını bilmiyoruz. Kira artış zamanınız geldi ve ev sahibi 2000 olan kirayı 4000'e çıkarmak istedi. Yüzde 25 oranı koyarak banka hesabına yatırdığınızda, eksik ödediğinize dair hiçbir itiraz gelemiyor yasaya göre.

Borçlar Kanununa göre kiracı 6. Yıla girdiğinde, ödediği kira, oturduğu bölgenin kira miktarının altında kalacaktır. Bu durumda ev sahibi dava açabilir. Düzenli kira artışı yapsa bile, civardaki evler daha fazla kiraya gidiyorsa, bunu öne sürebilir. Mahkeme oturma süresine, rayicin altında kalıp kalmadığına bakıyor, keşfe geliyor. Emlakçılardan ve emlak sitelerinden bilgi topluyorlar. İski, Tedaş, gibi kurumlara yazı yazıp kira kontrat örneklerini istiyorlar. Elektrik ve suyu üzerlerine almak için yeni kiracılar kontrat götürmek zorundalar. Emlakçı, inşaat mühendisi, mimar mühendisinden bilirkişi atıyor ve evin pozisyonuna bakılıyor keşifte. Hakim, bilirkişinin rapor hazırlamasını istiyor. Hakim o rapora bağlı olmamakla birlikte, eğer aklına yatmışsa, raporun hukuken bir probleminin olmadığını düşünüyorsa, eski kiracı için yüzde 20'ye kadar hakkaniyet indirimi de uygulayarak kiranın yükseltilmesine dair karar veriyor. Yargı yolu açık, üst mahkemelere taşınabiliyor. Bu karar kesinleşmeden ev sahibi kiracıdan bu parayı alamıyor. Bu karar verildiğinde, iki hafta içerisinde İstinaf Mahkemesine kararın hukuka aykırı olduğu, rayicin üzerinde bir bedel istendiği yargılamayla ilgili keşifte yapılanlar, davanın esas ve usullüyle ilgili dosyayı gönderdiğinde, inceleme orada bir buçuk yıl sürebiliyor üst mahkemelerde. Karar kesinleşmediği için ev sahibi zam kararını uygulayamıyor. Karar kesinleştiğinde, geriye dönük ödeme yapılıyor.

Şule: İzleyicilerimizin çok merak ettiği bir soru sormak istiyorum. Ev sahipleri ilk kez kiraya verirken, çok yüksek rakamlar isteyerek kiraya veriyorlar. Bunun yasal bir yaptırımı var mı? İnsanlar kafalarına göre artış yapıyorlar, belirlenmiş bir rakam olmadığı için. Bu konuda neler yapabilirler?

Özlem: Şu an bununla ilgili hiçbir yasal düzenleme yok. Serbest piyasa ekonomisi. Ev sahibi evine 50000 tl. kira istiyor, tutulmazsa, bir yıl boş kalabiliyor. 30000 tl. kira isteyen evi tutulursa, o bölgede o fiyatlar geçerli oluyor artık. Ev kiralarnı sınırlayan bir uygulama yok. Şişli semti için, iki odalı ev için şu fiyat olur diye bir durum yok maalesef. Ev sahibinin çok evi olsa da bir düzenleme yok. Bu nedenle kiracılarla ev sahipleri karşı karşıya geliyorlar. Medyada çok korkunç haberler var. Ev sahibi çok kira istemiş, kiracı vermek istememiş. Laf dalaşı tartışmaya dönüşmüş ve iş bıçaklamaya kadar gitmiş. Yaralamalardan dolayı ceza dosyası üretir hale geldi bu sıkıntılar. İnsanların bu problemi yaşamamaları için başka bir düzenlemenin yapılması lazım. 5. Senede

korkuyor bana artırım davası açacak diye. Kira kontratı bir yıllık yapılır. Sene sonunda yenileniyor. On yılını dolduran kiracı için ev sahibi hiçbir gerekçe göstermeden, üç ay önce bir ihtar çekiyor. On yılını doldurduğu için sözleşmeyi yenilemeyebiliyor. Evi boşaltmak zorunda. Boşaltmadığı halde, tahliye kararı, diğer tahliye sebeplerine göre daha hızlı bir şekilde çıkıyor. Şeklen bakılıyor sadece. On seneyi doldurmuş mu, ihtar çekilmiş mi diye. 9. Yılda bu riski göze alamayan kiracı evsiz kalmamak için yüzde 25 diye tutturmuyor. Kendi kendilerine, müzakere etmeyi zorlayarak sorunu çözmeye çalışıyorlar. İki tarafı gözetken bütün ihtimaller dikkate alınarak bir düzenleme yapılsa, bu sıkıntılar o zaman daha az yaşanır. Normal bir sözleşme sürecinde, ev sahibinin gerçekten haklı bir sebebi varsa, sözleşme bitmeden, haber vermek kaydıyla tahliye isteyebiliyor. Kızı evlenecek ve başka bir evi olmadığı için kızı orada yaşayacak mesela. Kendi oturduğu ev, depreme dayanıksız çıktı, kendisi o eve taşınacak. Kentsel dönüşüm kararı alındı. Müteahhitle anlaşma yapılmış, tapuya kayıt düşülmüş, yıkım kararı alınmış, hepsi belli, bu ihtiyacı ispatlamak kaydıyla mahkemeden tahliye kararı alabilir. On yılı beklemesi gerekmiyor. Bu dava iki yıl kadar sürebiliyor. Tanıklar dinletiliyor, gerçekten bu ihtiyaç samimi mi, ona bakılıyor. Yılda neredeyse bir dosyanın iki duruşması yapılıyor. Hele tanık dinlenecekse, 4-5 duruşma olacak ki bitsin.

Şule: Başka bir uygulama daha var. Eğer kira rayiç bedelin çok üzerindeyse, şikayet olduğunda, iki yıl kiraya verilemiyor gibi bir uygulama.

Özlem: Yanlış bir bilgi. Eğer ihtiyaçtan seni tahliye etmişse, üç sene başkasına kiraya veremez.

Şule: İlk kiraya verilirken olan bir uygulamadan söz ediyorum. 20000 kira istedi mesela. Evin gerçek bedeli 5000 TL.

Özlem: Nereden duyduğunu bilmiyorum ama böyle bir düzenleme yok. Tutan memnunsaydı, istediği fiyata verdi, kimseyi ilgilendirmiyor. Vergisini ödemek zorunda. Hukuk gelip verdiği kira miktarını sorgulamıyor. İhtiyacının olduğunu söylediği halde, kendi ve yakınlarını getirmeyip başkasına kiraya veremez. Eğer yüzde 25 değil de yüzde 50 kira artışı yapıyorsa ev sahibiyle ileride karşı karşıya gelmemek için, bunu mutlaka ev sahibiyle yazılı bir sözleşme haline getirsinler. ‘Yasal sınır yüzde 25 olmak kaydıyla, taraflar bu oranın üzerinde bir artış yapmışlardır. Bu artış, kiranın rayice çıkarılması için yapılmış bir artıştır. Ev sahibi seneye yasadaki kaynaklı yapılacak rayiç hakkından vazgeçtiğini söyler. Beş sene boyunca bu artışın karşılığında rayiç bedel davası açmayacağını kabul eder.’ Karşılıklı bir protokol yapıldığında, bu protokoller geçerlidir. Kiracılar kendilerini hukuksal olarak koruma altına alabilirler. Fazla artış yaptıkları halde, yine davayla karşı karşıya kalmak istemiyorlarsa, ev sahibiyle uygun bir müzakere yürütüp yazılı bir sözleşme yapabilirler.

Şule: Çok çok teşekkür ediyoruz Özlem. Sevgili izleyicilerimiz, gerçekten kiracıların bu kadar zor ekonomik koşulların olduğu ortamda durumu giderek daha da zorlaşıyor. Umarız, bu ekonomik sorunlar biraz azalır da insanlar kendi başlarını sokabilecek bir eve sahip olabilirler. Bu eşitsizlik de ortadan kalksın istiyoruz, umudumuz o. Bir kişinin 4-5 evi varken, bazı insanların da hiç evi olmayabiliyor. Başka bir söyleşide buluşmak üzere, hoşça kalın.

14 Haziran 2023

TANI BUNLARI ADİLOŞ BEBEM TANI DA BÜYÜ

YAZAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Onur Gencer’i bilir misiniz? Peki, ya Deniz Poyraz adı size bir şey hatırlatıyor mu? Ya polis-güvenlik güçleri deyince aklınıza ne geliyor? Kendinizi daha güvende mi hissedersiniz, yoksa daha güvensiz, tedirgin mi?... Peki, ya mahkemeler, mahkemeler size neyi hatırlatır? Örneğin, aradığınız adaleti oralarda bulabileceğinize inanıyor musunuz, yoksa sadece belli bir zümreye mi ‘adalet’ sağlıyorlar? Ya il ve ilçe mülkî âmirleri ve ülkeyi yönetenler, onlar da tüm topluma hizmet etme sorumluluğunu mu taşırlar yoksa kendi seçmenleri olduğunu düşündükleri veya daha sonra çıkarlarının olacağı belli bir zümreye mi ‘hizmet’ ederler?...

Bu yılın 17 Haziran’ında içinde pek çok sayıda kadın örgütünün de olduğu bir grup insan İzmir-Buca-Kaynaklar mezarlığında bir genç kadının mezarını ziyaret etti. Anma etkinlikleri öğleden sonra da öldürüldüğü yerde devam etti. Annesinin o feryadı günlerdir kulaklarımda: “Beni bir de seninle imtihan ettiler yavrum. Ben yıkılmadım, dimdik ayaktaım güzel kızım. Ama artık senin destek verdiğin yanım eksik...” ve sonra annesi Deniz Poyraz’ı şöyle anlatmaya devam etti:

“Benim kızım bir karıncayı bile incitmedi. Babası ceza evindeyken ben çalışmak zorundaydım. Bütün kardeşlerine o baktı. Çocukluğunu hiç yaşamadı benim kızım. Hep barış olsun isterdi, savaştan nefret ederdi ama benim kızımı hunharca katlettiler. Kızımın gerçek katili Onur Gencer değil, devletin içine yuvalanmış olan çetelerdir...”

Etkinlik, güvenlik kulübesinin olduğu yerde Basın açıklamasıyla son buldu. Olay gününde parti binasına silahıyla giren Onur Gencer’i görmeyen, daha sonra da silah seslerini duyduğu halde içeriye bir türlü giremeyen ve sadece olayı duyup gelenlerin içeri girmesini engelleyen yani içerideki adamlarının işini rahat rahat görmesine müsaade eden güvenlik güçleri demek ki kimi koruyormuş?...

Evet, partilerini koruma konusunda gönülsüz güvenlik güçlerinin eylemsizliğinden sonra HDP İl yönetimi partide sürekli olarak bir veya birkaç kişiyi binayı beklemek üzere görevlendiriyor. Ne yapsın? İş başa düştü bir kere.

Onur Gencer Kimdir?

HDP binasında Deniz Poyraz'ı katleden Onur Gencer saldırıdan önce 27 defa emniyeti aramış. Onur Gencer, 'tasarlayarak adam öldürmek' suçlamasıyla tutuklanarak cezaevine gönderildi. Alel acele tutuklanan Gencer'in "Partililerin sosyal medya paylaşımları beni tahrik etti. İçerideki herkesi öldürecektim" dediği aktarılıyor. Zanlının, saldırıdan önce HDP İzmir İl Başkanlığı ile aynı binada bulunan İngilizce kursuna keşif amaçlı yazıldığı öğrenildi. Katil zanlısı savcılıktaki ifadesinde, "Eylemi kendim planladım. Silahı kendim temin ettim. Amacım içimi soğutmaktı. Serbest bırakılmayı talep ediyorum." demişti. Sağlık çalışanı Onur Gencer'in gerekçesiz işe gitmediği için meslekten ihraç edildiği de belirtildi. Silahlı fotoğrafları ortaya çıkan Onur Gencer'in, emniyette verdiği ifadede, binada kaç kişi bulunursa bulunsun öldürme niyetiyle içeriye girdiğini söylediği öğrenildi. Onur Gencer'in sosyal medyadan zaman zaman PKK sempatisanlarıyla tartışmalar yaşadığını belirttiği kaydedildi.

Gencer'in ifadesinde, "PKK'dan nefret ediyorum. Zaman zaman sosyal medyada küfürleşiyoruz. Bina çevresine birkaç kez keşif için gittim. Binaya gittiğimde orada birkaç kişinin olabileceğini düşündüm. Oraya PKK'lıların gittiğini bildiğimden herhangi bir ayırım yapmayacaktım. Kim olsa ateş edecektim. Silahımda olan 10 mermiyi de ateşledim" dediği belirtildi. Onur Gencer'in işten çıktığı sırada Suriye'ye giderek orada birkaç ay boyunca silahlı eğitim aldığı da öğrenildi. Zanlının, emniyete götürülürken, 'İyi ki o kızı öldürdüm. O çok güçlüydü,' dediği öğrenildi.

Olay anında Onur Gencer işini bitirip dışarı çıktıktan sonraki karşılaşması da beyleri, paşaları kışkandırır mahiyette: Güvenlikçiler Gencer'i, "Sakin ol ağabeyciğim. İyi misin? Senin adın ne ağabeyciğim?" diyerek karşılayıp adeta olay yerinden kaçırırcasına emniyete götürmüşler. Ayrıca, burada bir not daha düşmeliyim: Keşke insanların akli erene kadar onlara isim koymamak mümkün olabilseymiş. Bu zatın akli erseydi, herhalde kendine Onur isminin konmasına itiraz ederdi, örneğin adının 'Yıldıray, Saldıray' falan olmasını isterdi.

Deniz Poyraz ise Bir Kürt ailenin en büyük kızı. Yukarıda da belirttiğim gibi daha küçücük yaşında annesinin yerine kardeşlerine bakarak sorumluluk üstleniyor yani anne yarısı... En büyük dileği okuyup öğretmen olmak. Olay günü ise rahatsızlanan annesinin yerine HDP il binasındaki çaycılık görevini yapmaya geliyor. Domates, salatalık, zeytin ve peynirden oluşan kahvaltısını hazırlıyor, çayı demliyor. Rastgele her yere ateş eden katil Deniz'i önce ayaklarından vuruyor ve tam 10 dakika boyunca can çekişmesini izleyip kameraya kaydediyor. Daha sonra son öldürücü

kurşunu atıyor. Deniz'den geriye, yerde kanlar içinde yatan cansız bedeni, masanın üzerindeki kahvaltı tabağı ve yanında bir bardak çayı kalıyor. İl binasının duvarları, camları delik deşik...

Kamera kaydını Twitter'da yayımlayacak kadar soğukkanlı çekincesiz bir katil. Kayıttan anlaşıldığı kadarıyla her odayı didik didik arıyor. Başka kimseyi bulamayınca Deniz'i öldürdükten sonra kurşunları her yere boşaltıyor.

Deniz Poyraz'ın acılı annesi Fehime Poyraz "Benim yerime gitti. Kızım öğretmen olmak istiyordu" dedi. Böyle bir annenin acısını ne dindirebilir ki... Ancak elimizden gelen, Fehime anneye ve onun gibi acılı kadınlarımıza omuz vermek, umudu diri tutmak olabilir. Güçlenmek ve güçlendirmek zorundayız.

Yine de Sevgili Ahmet Arif'i anmadan geçemeyeceğim. "Tanı bunları Adiloş Bebe, tanı da büyü!" Hepimiz düşmanlarımızı tanıyıp bilmeliyiz. Öfkemizi diri tutmalı ama umudumuzu da yitirmemeliyiz.

18 Haziran 2023

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

SUNA KAN OLMAK

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Suna Kan 21 Ekim 1936'da Adana'da doğdu. 21 Haziran 2023'te de Ankara'da yaşamını yitirdi. Harika çocuk olarak yeteneği küçük yaşta tespit edilen sanatçı, Türkiye'nin en iyi keman virtüözlerinden biri olarak tanındı; uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda solist ve başkemancı olarak görev yaptı.

Beş yaşındayken müzikle tanışmasıyla babası Nuri Kan'dan keman dersleri almaya başladı. Daha sonralarıysa bu dersler, Walter Gehardt, Gilbertback, İzzet Nezihi Albayrak ve Liko Amar tarafından devam etti. İlk verdiği konserinde dokuz yaşındaydı. Bu konserinde Wolfgang Amadeus Mozart'ın 5.konçertosunu ve Giovanni Batista Viotti'nin 22.konçertosunu seslendirdi. 1948'de çıkarılan özel bir yasayla (İdil Bret-Suna Kan Yasası) müzik eğitimini Fransa'da sürdürdü. Paris Konservatuvarı'nda Gabriel Bouillon'un öğrencisi olan Suna Kan, 1952 yılında konservatuvarı birincilikle bitirdi. 1954'te Cenevre Yarışmasında birincilik madalyası aldı.1955'te Viotti yarışmalarında birincilik,1956'da Münih yarışmasında ikincilik,1957'de Margueite Lang_Jacques Thibaud Uluslararası yarışmasında beşincilik kazandı. Avrupa'da çeşitli konserler vermesinin yanı sıra, Asya ve Afrika ülkelerinde de başarılı konserler verdi. Dünyanın en ünlü sanatçı ve

orkestralarıyla çalıştı. Yurda döndükten sonra cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası solist sanatçılığına atandı. İcracı olarak yurt içinde orkestrayla turnelere çıktı, evrensel müziğin tanınması ve yaygınlaşması uğrunda mücadele verdi.

Suna Kan, 1971 yılında Türkiye'nin ilk kültür bakanı olan Talat Sait Halman'ın Cumhurbaşkanlığı Konser Salonu'nda düzenlemek istediği Buhurizade Mustafa İtri konserine şiddetle karşı çıkmış hatta Başbakan Nihat Erim'e mektup göndererek "Alaturka müzik o salonda icra edilirse devlet sanatçısı unvanımı iade ederim" demiştir. Talat Sait Halman'ın bütün uzlaşmacı çabalarını geri çevirerek Buhurizade Mustafa İtri konserinin iptal edilmesine neden olmuş, Suna Kan'ın bu katı tutumu sonucunda Talat Sait Halman Kültür Bakanlığı görevinden istifa etmiştir.

1977-1986 yılları arasında kuruluşuna önyak olduğu TRT Ankara Oda Orkestrası'nın başkemancılığını ve solistliğini yaptı. 1960 yılında müzisyen ve müzik eleştirmeni Faruk Güvenç'le evlendi. Bu evlilik Faruk güvenç'in 1982'deki ölümüne dek sürdü. Ankara Oda Orkestrasının kurucularından olan ilk kocası Faruk Güvenç'in ölümünden sonra 1988'de Halit Güvener'le evlendi ve onunla birlikte sefire olarak Macaristan'a gitti. 1992'de boşandılar.

Devlet sanatçısı unvanını taşıyan Suna Kan, Türk bestecilerinin keman yapıtlarının ilk seslendirişlerini, Ludwig Van Beethoven ve Johannes Brahms'ın bütün keman sonatlarını yorumladı.

Suna Kan, 11 Haziran 2023 tarihinde Ankara'da bir süredir nefes darlığı nedeniyle tedavi gördüğü özel hastanede 87 yaşında öldü.

Ben sevgili Suna Kan'ı on küsur yıl önce tanıma fırsatını bulabilmişim. Kendisiyle İzmir'deki Görme Özürlüler Kitaplığı'nda tesadüfen karşılaşmışım. Küçük de bir muhabbetimiz olmuştu.

Onun hakkındaki ilk izlenimim, kendisini hiç tanımadığım halde olumluydu. Mütevazı birine benziyordu. Karşılıklı konuşurken ikimiz de gayet rahat davranıyor, kendimizi ifadede zorlanmıyorduk. Hatta bir aralık, Çocukluğumda yatılı okulda okurken bir süre keman dersi aldığımdan bile söz ettiğimi anımsıyorum. Ancak onun bu konuda söyledikleri aklımdan çıkmış. Yalnızca sesinin yumuşaklığını ve içtenliğini anımsıyorum. Dedim ya, 'kısa bir muhabbeti.' diye.

Onunla ilgili bilgilere ulaşınca, sahip olduğu unvanları, onca elde ettiği başarıları 'kıskanmadım' desem yalan olur. Ne var ki benim yatılı okulda yaptığım gibi iki-üç yılda yarım yamalak bir keman dersi alma çalışmasıyla da Suna Kan olunmuyor kuşkusuz. Ortamına, müziğin içine doğmak vardı; o şansı, olanakları dahası başarıları yakalamak vardı aslında. O şeyi çok istemek, onca kişiyle çalışmak! Suna Kan bunların hepsini yaptı ve layık olduğu yere ulaştı. Bizlere de bunları alkışlamak düşer.

Yerinde rahat uyu güzel insan. Tüm varlığıyla, yaptıklarıyla, yaşattıklarıyla yaşayacaksın sonsuza dek.

ARI KOVANI

AKADEMİSYEN KADIN AKTİVİST: Elif EMİR ÖKSÜZ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Elif EMİR ÖKSÜZ

Şule: Sevgili Umudun Kadınları takipçilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizde, birçoğunuzun yakından tanıdığı, bazılarınızın da yeni tanıyacağı Elif Emir Öksüz ile beraberiz. Hoş geldin Elif. İstersen kendini tanıtarak başla.

Elif: Merhaba. Sondan başa doğru gideyim. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Uygulamalı Psikoloji Ana Bilim Dalında Doktor Öğretim Üyesi olarak çalışıyorum. 2008 yılında, Hacettepe Psikoloji Bölümünden mezun oldum. Hacettepe PDR.’de yüksek lisans eğitimi yaptım. Orada doktora yaparken, *Fulbright* bursunu ve Milli Eğitim Bakanlığının Yurt Dışı Eğitim Bursunu kazanıp ikisinden birini tercih etmek zorunda olduğum için Milli Eğitim Bakanlığı Bursunu tercih ettim ve Amerika’ya gittim. 2012-2019 yılları arasında oradaydım. Klinik Ruh Sağlığı alanında bir daha yüksek lisans yaptım ve Psikolojik Danışman Eğitimi alanında doktoramı tamamladım. Türkiye’ye geri geldim. Evliyim, beş buçuk yaşında bir kızım var. Görme engelliyim. EEEH. Dergimiz var, uzun yıllar dergimizin editörlüğünü yaptım. Yazar olarak da bulundum. Hatta şu an yeniden yazmaya başladım. Engelli Kadın Derneği’nde sivil toplumla ilgili bazı çalışmalar yürütüyorum. Şu anda Birleşmiş Milletler’in devam eden bir projesi var. Bu projenin yürütücülüğünü yapıyorum.

Şule: Görme Engelin ne zaman oluştu?

Elif: Doğuştan ama ilkokul yıllarında bir parçacık da olsa görebiliyordum. Hiçbir zaman tahtayı göremedim ama çok büyük yazıları, renkleri görebiliyordum. Sonra büyüme ve yaşlanmaya bağlı olarak büyük yazıları okuyamamaya ve görememeye başladım. Üniversiteye başladığımda artık bunların hiçbirini yapamıyordum. Körlüğü bir kimlik olarak benimsemem üniversite yıllarıma denk geliyor. İnsan bir arafta kalınca ve önünde de bir rol model yoksa bunu bir kimlik olarak benimsemenin olasılığı biraz daha düşüyor. Üniversiteden itibaren hem kabartma yazıyı ve bağımsız hareketi geliştirmeye hem de aktivizm çalışmaları içerisinde yer almaya çalıştım. Bu

yüzden de herhangi bir körler okuluna gitmemiş oldum. Benimki kaynaştırma eğitimi değildi, biraz arada kaynama eğitimiydi. Bir şekilde bir üniversiteye geçtim.

Şule: Ailenden bir destek vardı sana, bunu böyle mi anlamalıyız?

Elif: Annem ilkokul mezunu ama ben kitaplarımı okuyamadığım için o okudu, özellikle uzun olan metinleri. Üniversiteye hazırlanırken test çözmek için okuyabildiği kadar annem okurdu. İlkokul mezunu olmasına karşın çok güzel okurdu. Lise mezunu olan babamdan daha akıcı okurdu. Matematiği, sembolleri sonradan öğrendi. O konularda bana çok emek etmiştir. Babamın da katkıları var ama o hep tam zamanlı çalışıyordu. İşler daha çok annemin üzerindeydi. Güzel yazı dersi olurdu mesela. Ben kim, güzel yazı yazmak kim! Kalemi mürekkebe batırmak gibi işler... Bir şekilde ödevleri teslim etmek gerekiyordu. Annem ya da abim yazardı. Resimleri babam evde yapardı. Bunları benim yapmadığımı öğretmenim de bilirdi. Bir şekilde not vermesi gerekiyordu. Bunlardan muaf olduğum da söylenmedi. Saçma sapan bir düzen içerisinde okulu bitirdim.

Şule: Annen oldukça emektar bir kadınmış gerçekten. Kendini geliştirmiş, bir yerde seninle birlikte üniversite okumuş. Önemli olan ilkokul mezunu olması değil, ilgili bir anne ve kadın olması. Resim yapamadığını, güzel yazı yazamadığını söyledin ya, merak etme şimdi çocukların ödevlerini daha çok ana-babalar yapıyor. Biraz bağımsız hareket üzerinden gidelim. Üniversitede bağımsız hareketini nasıl kazandın? Sana kimler, nasıl destek oldu? Bağımsız hareketin ne düzeyde?

Elif: Şu an bağımsız hareket durumum gayet iyi. Yalnız nereye gitmem gerekirse giderim. Üniversitede, yüksek lisans ve doktora dönemimde yurttan kaldım. Defalarca Amerika'ya gidip geldim yalnız başıma. Beni karşılayan kimse yoktu ve Kanada'ya tek başıma gittim. Her gün işe gidip geliyorum. Bağımsız hareketim artık oturdu. Süreç şöyle gelişti: O yıllarda kendim okula gidemediğim için ilkokulda annem beni okula bırakır ve geri gelip alırdı. Okul mahalledeydi ve eve çok uzak değildi. Ortaokulda arkadaşlarım evimizin önünden geçerken beni de alırlardı, dönerken de bırakırlardı. Yürüyerek gidip gelirdik. Anadolu lisesini kazanmıştım ve lise evimize çok uzaktı. Servisle gidip geliyordum. Annem beni servise bindirir, indiğimde arkadaşlarım sırama kadar ya da okul çıkışında servise bırakırlardı. Bu yüzden servisi çok defa kaçırmışımdır. Biraz sıkıntılı bir durumdu. Üniversiteye başladığım sırada, Bursa'dan Ankara'ya taşındık. Annem benimle geliyordu. Yapacak işi olmadığı için dışarıda bir bankta oturup beni bekliyordu. Genç bir kadın için çok zordu. Arkadaşlarımla sosyalleşemiyordum. Küçük bir çocukmuşum gibi annem hep orada. Tam olarak ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Üniversite 2. Sınıftayken, ekran okuyucu kullanabilmek için Altınokta Körler Derneği'nde bir bilgisayar kursuna kaydolmuştum. Babam götürüyordu. Baktım orada insanlar kendileri gelip gidiyorlar. O zamana kadar görme engelli bir bireyle temasım hiç olmamıştı. Bağış toplamak için şarkı söyleyenlerin okula geldiklerini görmüştüm. Sokakta karşılaşmıştım. Bu kadar tanıdığım kimse olmamıştı. Baktım akıllı

geçiniyorum, üniversiteye gidiyorum ama çanta gibiyim, biri beni götürürse gidebiliyorum. “Demek ki yapılabilirmiş. O zaman ben de yapayım, öğreneyim.” dedim. Yenimahalle’deki Rehabilitasyon Merkezi’ne gittim. “Ben bağımsız hareket öğrenmek istiyorum. Yatılı gelemem. Üniversiteye gidiyorum, dersler var. 6 ay kalamam.” dedim. Bana kolaylık sağladılar. Haftanın bir günü, pazartesi gidiyordum. Kayıt dışı bir öğrenci gibiydim. Kayıtlı olmadığım halde bana kapılarını açtılar. Bağımsız hareket ve kabartma yazı öğrendim.

Şule: Şimdi olsa bunu kolay kolay yapmazlar. Senin için bir şans olmuş.

Elif: Belki de evet. Son sınıfta yurda çıktım. Okul, alış-veriş gibi işleri zorunlu olarak kendimin halletmesi gerekiyor. Kullandıkça kullandıkça gelişti ve açıldık.

Şule: Engelli Kadın Derneği ile tanışmanı biraz anlatabilir misin bize?

Elif: Bu süreç de aynı dönemlere denk geliyor. Ales sınavına girecektim. Ortopedik Engelliler Okulu erişilebilir olduğu için bütün engelliler orada sınava giriyordu okuyucu isteyenler. Sınavdan çıktım. Babam, “Gel bak seni biriyle tanıştıracam.” dedi ve beni çok sevdiğim, can dostum Deniz aydemir Döke ile tanıştırdı. O da aynı yerde sınava girmiş ve onun da anne ve babası bekliyormuş. Bizi beklerken anne babalarımız oturup arkadaş olmuşlar. “Kızlarımızın ikisi de aynı bölümde okuyor. Benzer şeyleri yapıyorlar.” Diyerek bizi tanıştırdılar. Deniz beni kadınların toplandığı bir oluşuma çağırdı. O zaman dernek henüz kurulmamıştı, sadece toplanılıyordu. Seninle de orada tanıştığımı hatırlıyorum. Yurt dışında saat farkı, işlerimin yoğunluğu orada anne olmam gibi nedenlerle ilgilenemedim. Üç sene önce döndüm. Ufak tefek bir şeyler yapmaya çalışıyorum.

Şule: Orada çok güzel projeler hazırladığını biliyorum. Kadın duyarlılığı konusunu konuşalım istersen. EEEH. Dergide kadınlarla ilgili hem kendi deneyimlerini paylaştığın hem bilgilendirici çok güzel yazıların var. Kadın duyarlılığının da bir hikayesi olur, tamam kadınız ama. Bu duyarlılık acaba nereden geldi sana?

Elif: Sen sorunca düşündüm bunu. Bu konuyu daha önce hiç düşünmediğimi fark ettim. Küçüklüğümde beri eşitliği çok önemserdim. Biz evde bir kız, bir oğlan çocuğuz. Abim var. Sorardım “O bunu yapıyorsa ben neden yapamıyorum” diye. Annemin üç oğlan kardeşi var. Annem onların okula gönderildiği halde neden kendisinin gönderilmediğini anlatırdı. Bunlar bana çok küçükken bile çok ters gelen durumlardı. Hiçbir zaman kafamda oturtamadığım, nasıl olur diye düşündüğüm şeylerdi. Birtakım eşitsizlikler hep gözüme batardı. Çıkaramadım, belki bunların üzerinde biraz düşünmem lazım.

Şule: Sorularımızla seni terlettik sanırım. EEEH. Dergi ile ilgili konuşalım biraz da. Oraya da tanıdık arkadaşların seni çağırdı sanırım. Bu oluşumda bayağı hizmetin oldu.

Elif: Ben Amerika’ya gittikten sonra NFB. National Federation off the Blind var ya, onlarla haşır neşir olmaya başladım. Şehre ve ülkeye adaptasyon aracım gibiydi biraz da. Önemli bir destek

mekanizmasıydı. Zaman içinde onların ‘Braille Monitor’ adlı bir dergilerinin olduğunu keşfettim. Başka bir organizasyonun ‘Access World’ (Dünyaya Eriş) adlı teknoloji temelli bir dergilerinin olduğunu gördüm. “Neden bizim kolay okuyup her konuda yazabileceğimiz digital bir dergimiz yok?” diye düşündüm. İnsanları arayıp onları tetiklediğim bir durum oldu. Bu fikri ortaya atınca, nasıl yapabileceğimizi düşündük. ‘Adı ne olsun, kimler olur?’ sorularıyla başladık. Deniz Aydemir Döke, Engin Yılmaz, Canan Çam, Burak Sarı vardı. Adlarını saymayı unuttuklarım beni affetsinler. 112. Sayımız çıktı. Aralıksız sürüyor. Çok da gurur duyduğum bir proje bu. 2017 yılından beri dergide yoktum üstelik.

Şule: Senin öncülük ettiğini öğrenmiş olduk. Gerçekten bizim dergimiz gibi gönüllü olarak bir emek veriliyor. Biz de derginizden çok yararlanıyoruz. Amerika ve Türkiye’yi engellilik ve kadın meselesi açısından karşılaştırdığımızda bakış açısındaki farklar neler? Mutlaka evrensel boyutları da vardır.

Elif: Amerika, engelli hakları bakımından bizden epey ileride. Verilmeyen haklarınızı takip edebilme ve talep etme fırsatınız var. Bir okul, üniversite, iş yeri size erişilebilirlik sağlamıyorsa, siz bunu talep edebilir ve vermezlerse dava edebilirsiniz. Bu, işlerin yolunda olmasını sağlıyor. Kadın hakları, Avrupa’daki gibi aman aman cinsiyet eşitliğinin şahane olduğu bir yer değil. Bizden bir tık daha iyi olabilir. Bunların birleşimiyle engellilik anlamında, erişilebilirlik anlamında işler biraz daha kolay oluyordu. Mesela, en sevdiğim şey, çoğunlukla engelli tuvaletleri cinsiyetsiz değil. Kadın ve erkek tuvaletinin içerisinde daha geniş bir kabin olarak yer alıyor. Mağazalarda kadın ve erkek kıyafet deneme kabinlerinde, tekerlekli sandalyenin girebileceği bir kabin yer alıyor. Bunlar günlük hayatı kolaylaştıracak küçük ve güzel uygulamalardı. Ben Amerika’da yabancı ve hamile bir kadın olarak tek başıma yüzmeye gidiyordum. Ağrılarımın azalması için haftada iki-üç kez yüzmem gerekiyordu. Kendi ülkemde yalnız başıma yüzmeye gidemiyorum. Ya ulaşım uygun değil ya sorumluluğumuzu alamayacaklarını, biriyle birlikte gelirsek bizi kabul edebileceklerini söylüyorlar. Orada günlük yaşam daha az stresliydi. Haklar anlamında çok eksiklerimiz olduğu için bizdeki engelli mücadelesi çok ateşli, dinamik, başarılı, becerikli ve çok güçlü. Gençlerimiz teknoloji ve yasalarla çok haşır neşir. Bu kadar imkansızlığa rağmen bunları yapıyoruz. Orada kitapların sana veriliyor. Her zaman mükemmel olmasa da bizden çok daha kolay. Biz her şeyi kendimiz yapıyoruz. Kitabı alıp fotokopiciye götürmek, taratmak. Eskiden pdf formatı bulmak bu kadar kolay değildi. Program kurma, kaldırma. Bu kadar imkansızlıklar karşısında hırslıysak, biraz daha fazla imkanlarımız olsa neler yapmayız! Bu kadar imkansızlığa rağmen harikalar yaratıyoruz.

Şule: Ülkemizde bayağı geri bir anlayış var. Bunlara karşı birlik olarak mücadele etmek gerekiyor. Dinamikler farklı ama her ülkenin kendine göre dezavantajları ve avantajları var senin de anlattığın gibi. Belki bu, başka bir söyleşinin konusu olabilir. Amerika’da evlendiğini söyledin.

Bir yazını okumuştum, ‘O da mı görme engelli?’ diyorlarmış eşin için. Eşin yabancı mı sorusuyla başlayayım ben de. Özellikle engelli kadınların engelsizlerle evlenmelerini çok önemişiyorum. Erkekler bunları göğüslerini gere gere anlatıyorlar. Kadınların bu durumları daha az olduğu için bunu vurgulamakta yarar gördüm. Ne dersin bilmiyorum?

Elif: Konuşalım tabii. Eşim yabancı değil. Amerika’ya gideceğimiz kesinleşince, gitmeden iki ay önce evlendik. “Onun nesi var?” diye soranlara, Kürt ve hiçbir engeli yok, saç var diye cevap verebiliriz. Bu benim için bir başarı, sınıf atlama, statü göstergesi değil. Gönlüm onu sevdi, onun gönlü de beni sevdi.

Şule: Eşin ne iş yapıyor?

Elif: Genetik ve Moleküler Biyoloji mezunu. Bir kamu kurumunda uzman yardımcısı olarak çalışıyor. Karşı tarafın eğitim açısından düşük profilli olması beklenir bir telafi mekanizması olarak. Eşim sosyal önyargılara çok takılan bir insan değil. O yüzden beni bir yardım objesi olarak görme yerine, bir kadın olarak gördü ve ilişkimiz başladı.

Şule: Aile bağları da çok iyi galiba çünkü ailelerde de o tutuculuk çok oluyor. Ben bunu bir statü olarak görmemiştim zaten senin açıdan. Kadınlara karşı bir ayrımcılık var. Birkaç örnekle bunu en aza indirmeye çalışmıştım. Hep sorarlar ya, ‘Aile baskı yaptı mı, sıkıntı çıkardılar mı?’ diye.

Elif: Ben kayınvalide ve kayınpederimi takdir ederim. Engellilikle ilgili hiçbir bilğim ve tanıdığım olmasa ve çocuğum bana gelse, acaba ben ne derdim? Şimdi boş boş konuşmak doğru olmaz. Bana yansıyan bir olumsuzluk olmadı. İlk başlarda, “Oğlum emin misin?” diye sordular. Ben olsam, aynı soruyu sorardım.

Şule: Bu sorunun engellilikle bir ilgisi yok. Çok gerçekçi bir soru. Gerçek anlamda engeli kabullenmeyecekse, bunu bir sorun olarak göreceyse, hiçbir anlamı yok.

Elif: Onlarla tanışmadan önce çok tedirgindim. Nasıl tepki vereceklerini, ne olacağını, bana nasıl davranacaklarını merak ediyordum. 11 yıllık evliyiz, bugüne kadar hiçbir problemimiz olmadı. Çok hoş sohbet, çok nazik ve çok iyi insanlardır. Başka bir şehirde yaşadıkları için çok sık görüşemiyoruz. Birbirimizi görmek isteriz ve severiz. Geçen bayram tatilinde eşime ben onlara gitmek istediğimi söyledim. Bu açıdan çok şanslıyım. Beni, tanıdıklarından hiçbir zaman saklamadılar. Kendi şehirlerinde görece tanınan bir aileler. Bana hiçbir zaman demediler, “Aman kızım bastonunu kapat, kimse böyle görmesin, oraya buraya yazı yazma, sen artık bizim soyadımızı taşıyorsun” çok sıradan davrandılar. İsteme, nişan, düğün doğal bir biçimde oldu.

Şule: Sen bir şeyi doğal karşılayınca, çevre de çok daha doğal karşılıyor. ‘Onun nesi var?’ sorusunu bir kez sorarlar, ikinciye cesaret edemezler. Çocukların da kabullenmeleri öyledir. Doğal

sorar ve yetişkinlerden daha çabuk öğrenirler. Buradan biraz da akademisyenlik meselesine gelelim. Psikoloji mesleğini isteyerek mi seçtin? Hayalin akademisyen mi olmağı?

Elif: Tek tercihim psikolojydi. Hukuk olabilir diye düşünöldü. Bir yönlendirme vardı ama kalkıp ta fiziğe yönlendirmiyorlardı sonuçta. Psikolojiyi çok severek okudum, çok severek de yapıyorum, şikâyetçi değilim. Ekonomiyle çok ilgiliyim. Belki şu anki becerilerim olsaydı ve Türkiye’deki imkânlar daha iyi olsaydı, yönlendirilseydim, iktisat okuyabilirdim. İyi bir puanım vardı. O zaman ne iş yapardım, iyi bir iş bulabilir miydim? Bilmiyorum. Gazetecilik yapar mıydım? Hukuk okumadım. Bireyci düşünüyordum. Bir sistemin parçası olmaktansa, bir bireye müdahale edip onun iyilik haline katkıda bulunmak, bana o zaman daha kolay gelmişti. Yüz yüze ilişki, klinik psikoloji düşünmüştüm. Psikolojinin alt alanlarını çok iyi bilmiyordum. Çok esnek bir alan. İlgilerim doğrultusunda çalışmalarımı şekillendirebileceğim bir alan. Akademinin ne olduğunu bilmediğim için hiç aklımda yoktu. Geniş ailemizde sadece bir tane üniversite mezunu var, o da yılda birkaç kez gördüğüm bir insan. Üniversiteye başladığım zaman, bütünleme ve finalin anlamını bilmiyordum. Okumak bana tatlı geldi. Tam lisansın sonuna doğru yurda çıktım, bağımsız hareket. Yurt içinde yüksek lisansa devam edersem diye, Tübitak bursunu kazanmıştım. Yüksek lisans yapmalıyım diye düşündüm. Yüksek lisansta yurt dışına gitmek istedim. Orada şartlar, eğitim daha iyiydi, önyargılar daha azdı. Çeşitli burslara başvurdum. Amacım okumaktı, ille de akademisyen olmak değildi. Milli Eğitim Bakanlığı bursunun gereğı, yurt dışında kaldığın sürenin iki katı zorunlu hizmet vermek. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi zorunlu hizmet yerim. Doktora yıllarımdan beri araştırma yapmayı, ders vermeyi, öğrencilerle ilgilenmeyi çok sevdiğimi fark ettim. Amerika’da da ders verdim. Derse hazırlanırken, sanki benim için bir sahne performansı hazırlamak, sahnede olmak gibi bir şey. Öğrenciler keyifli ders işlemeye katkıda bulunurlarsa, zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum. Halimden çok memnunum.

Şule: O zaman bundan sonra da böyle devam edeceksin gibi görünüyor. Başka bir hayalin var mı?

Elif: Bir süre böyle devam edecek. Zaten 11 yıl zorunlu hizmetim var. Akademinin de biraz bunaltan yanları var. Sınıf mevcudu 140, eğitim online olduğunda, devam zorunluluğı olmadığına, hiçbir öğrenci derse katılmadığında, bir dönemde 6-7 dersim olduğunda tükeniyorum artık. Bunu ne kadar devam ettirebilirim bilmiyorum. Gören bir insana göre çok aşırı yoğunum. Görmediğim için bazı şeyleri yapmam çok uzun zaman alıyor. Bilgisayar başında çok zaman harcıyorum. Bu, beni çok yıpratıyor. Bu şartlar altında ne kadar dayanabileceğimi bilmiyorum. Bakalım göreceğiz.

Şule: Bu kadar çok kimlik, çok yönlölük olunca, yazarlık, annelik, akademisyen olmak, kadın mücadelesine katkıda bulunmak... Sayınca bile insana çok yoğun geliyor. Peki dergimizin çıktığını duyduğunu söylemiştin ama henüz değerlendirmeye fırsatın olmadı galiba.

Elif: Dürüst olmak gerekirse, olmadı. Bu konuşmadan sonra, dönem de yeni bittiği için bir parça nefes alabilirsem, Temmuz ayında bakacağım.

Şule: Biz de deneyimlerinden yararlanmak isteriz. Yazarımız olmaya zamanının olmadığını konuşmuştuk. Yorumların, eleştirilerin bizim için çok kıymetli olur. Biz dergi olarak bu şekilde büyüüp gelişmek istiyoruz. Daha pek çok konuda sohbet edilebilir, çok teşekkür ediyorum. Gerçek bir arı kovanısın. Birçok yönünle oradan oraya çalışkan arılar gibi sürekli üreten bir kadınsın, bizim için de bir gurur kaynağısın.

Elif: Bu kadar güzel kadının elinin değdiği bir şeyin güzel olmayacağına hiç inanmıyorum. Tabii ki merak ediyorum, en kısa zamanda bakacağım. Eminim ki çok güzel işler çıkıyor. Bu tarz oluşumları çok önemsiyorum. Bizim sesimizi duyurabilmemiz, kendimizi ifade edebilmemiz için bunların daha çok olması ve daha çok kişiye ulaşması şahane bir şey. İyi ki böyle bir şeyi yapıyorsunuz, emeğinize sağlık. Umarım uzun soluklu olur.

Şule: Biz de öyle olmasını umuyoruz. Şunu da söyleseydim iyi olurdu diye düşündüğün bir mesajın varsa onu da alalım. Hep ben sordum ama belki sen başka bir konudan söz etmek istersin.

Elif: Bu mesajı ben EEEH. Dergide de yazmıştım. Kendini genç hissedenlere ve özellikle gençlere seslenmek istiyorum. Kendinizden her şeyi bekleyin. Kendinizden beklentiği asla düşürmeyin. “Ben engelliyim, bu kadarını da yapsam yeterli olur, ben bunu yapamam ki” demeyin. Belki beyin cerrahı olamayız ama birçok şeyi yapabiliriz. Birçok şeyi herkes kadar yapmaya hakkım var, herkes kadar buna layığım şeklinde düşünün. Kendinizi iyi yerlere layık görün.

Şule: Gerçekten çok güzel bir mesaj. Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, bu kadar çok yönlü, enerjik ve dinamik bir arkadaşımızla tanışmış oldunuz. Elif ile uzun zamandır bir araya gelip konuşmamıştık. Dergimiz buna aracı oldu. Çok mutlu oldum. Verdiğin güzel mesajlara ve sana çok teşekkür ediyoruz. Dergimiz izleyenleri, yurt dışındaki olup bitenleri, gelişmeleri çok merak ediyorlar. Belki başka bir söyleşide bu konuyu daha ayrıntılı konuşabiliriz zaman bulabilirsen.

Elif: Başka konularda da her zaman ara ara küçük sohbetler olabilir. Sürekli yazamam ama bir konu olur, o zaman bir şeyler karalayabilirim. Umuyorum ki birlikte daha güzel işlere imza atabiliriz. Çok teşekkür ediyorum.

Şule: Dayanışmamızı büyütmek umuduyla.

20 Haziran 2023

BİLİM DÜNYASINDA BU AY HAZİRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli umudun kadınları dergisi okuyucu ve dinleyicileri, yepyeni bilimsel araştırma haberleriyle sizlerle. Önce başlıklar:

Yer fıstığı yaşlılıkta zihin sağlığını korumaya yardımcı olabilir

Kalp krizi beyin hasarını hızlandırabilir

Bağırsak bakterisindeki değişim Alzheimer başlangıcı belirtisi olabilir

Yer fıstığı yaşlılıkta zihin sağlığını korumaya yardımcı olabilir

ABD'nin Georgia eyaletindeki Yer fıstığı Enstitüsü tarafından yapılan araştırma, 55 ila 75 yaşlarındaki 6 bin 600'den fazla kişi ile gerçekleştirildi.

Zihinsel gerileme ve bilişsel işlev kaybı bulunanlar ile bulunmayanlar arasında 2 yıllık gözleme dayalı araştırmada, katılımcıların ne sıklıkta ve miktarda yer fıstığı veya fıstık ezmesi yedikleri kaydedildi.

1 porsiyonun 30 gram olarak belirlendiği ankette **"haftada 1 porsiyondan daha az", "1 ila 3 porsiyon", "3 ila 7 porsiyon" ve "7 porsiyondan fazla"** seçenekleri yer aldı.

Araştırma sonunda, haftada 3 veya daha fazla porsiyon yer fıstığı veya fıstık ezmesi tüketimi sonucunda zihinsel gerileme ve bilişsel işlev kaybının yavaşladığı, bu sorunları yaşamayan grupta ise zihin sağlığının daha iyi duruma gittiği görüldü.

Araştırmacılar, yer fıstığının veya fıstık ezmesinin, Alzheimer hastalığıyla mücadelede gerekli olan E vitamini, resveratrol, niasin ve p-kumarik asit gibi besin bileşiklerinden oluştuğunu belirtti. Tüm bu vitamin ve minerallerin de nörolojik faydalar sağlayarak bilişsel gerilemenin yavaşlamasına yardımcı olmakla ilişkilendirildiği kaydedildi.

Fıstık Enstitüsü Araştırma Direktörü Dr. Samara Sterling, **"Yer fıstığı ve fıstık ezmesi her gün vücudumuza düzenli olarak giren besinler olduğunda, gerçekten ilaç vazifesi görebilir. Düzenli olarak az miktarda yer fıstığı veya fıstık ezmesi yemenin Alzheimer ve bunamaya karşı mücadelede önemli bir rol oynayabileceğini bulduk"** dedi.

Yer fıstığının gerçekten çok şaşırtıcı bir besin olduğunu, çünkü sadece küçük bir porsiyonun bile etkisi olabileceğini vurgulayan Sterling, **"Yer fıstığı, enerjisi yoğun bir besindir. ABD'de ve dünya çapında yürütülen araştırmalar, düzenli olarak yer fıstığı yemenin hastalıkları önlemeye yardımcı olduğunu, yaşamdan beklentiyi artırdığını ve vücutta olumlu etkiler yarattığını göstermiştir"** şeklinde konuştu.

Kalp krizi beyin hasarını hızlandırabilir

Bilim insanları, kalp krizinin ani bilişsel sorunlara yol açmadığını ancak ilerleyen yıllarda beyin fonksiyonlarının normalden daha hızlı gerilemesine sebep olduğunu tespit etti.

United Press International'ın (UPI) haberine göre araştırmacılar, kalp krizinin beyin fonksiyonlarının üzerindeki etkisini görmek için 50 yıl boyunca yürütülen çalışmaları inceleyerek 1971-2019 döneminde yetişkinlerle gerçekleştirilen 6 çalışmanın analizini yaptı.

Araştırmanın yazarları, kalp krizinden sonra beyin fonksiyonlarında yaşanan bu gerilemenin 6 ila 13 yıllık zihinsel yaşlanmaya eş değer olduğunu belirtti.

Johns Hopkins Üniversitesi Tıp Fakültesinde nöroloji doçenti Michelle Johansen, çalışmanın **"kalp krizini önlemenin yaşlı bireylerde beyin sağlığını korumak için bir strateji olabileceğini gösterdiğini"** kaydetti.

Araştırmanın bulguları, JAMA Neurology'de yayımlandı.

Bağırsak bakterisindeki değişim Alzheimer başlangıcı belirtisi olabilir

Hindistan Times'ın haberine göre, Washington Üniversitesi Tıp Fakültesinden Laboratuvar ve Gen Tıbbı Profesörü Gautam Dantas ve ekibi, Alzheimer başlangıcı tanısı konulan insanların bağırsak bakterisinin sağlıklı kişilerden farklı olduğuna ve bunun Alzheimer'ın erken safhada saptanmasına yardım edebileceğine dikkati çekti.

Araştırma ekibi, araştırmaya konu olan katılımcıların Alzheimer başlangıcında olup olmadığını anlamak için beyin taraması yaptı.

Katılımcıların Alzheimer hastalarının beyninde bulunan "amyloid beta" proteinine ve merkezi sinir sisteminde bulunan "tau" proteinine sahip olup olmadığını tarayan araştırmacılar, 164 katılımcıdan 49'unda bu proteinlerin saptandığına ve Alzheimer başlangıcı olduğuna işaret etti.

Araştırma, aynı beslenme tarzına sahip olmalarına rağmen sağlıklı insanlar ile Alzheimer başlangıcı belirtisi olan kişilerin de farklı bağırsak bakterisi türlerine sahip olduğunu ortaya koydu.

Profesör Dantas, "Bağırsağın mı beyni etkilediğini, yoksa beynin mi bağırsağı etkilediğini henüz bilmiyoruz." ifadelerini kullanarak, bağırsak mikrobiyomundaki değişimin beyindeki anlamlandırılmayan değişimlerden biri olabileceğini vurguladı.

Araştırma "Science Translational Medicine" dergisinde yayımlandı.

Gelecek sayımızda yepyeni haberlerle buluşmak dileğiyle umutla kalın.

19 Haziran 2023

BAZEN BİR ADAM GİTMELİ HAYATINIZDAN...

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

İnsan bir çarkın içinde dönüp dururken, kendine dışarıdan bakmayı çoğu kez pek beceremiyor aslında...

Hatta en yakınlarınızın yaptığı eleştiriler bile size dayanılmaz gelebiliyor o süreçte. Kolay kolay gidemiyoruz biz nedense... Bir korku hali mi, bilinmezlikten kaçma hali mi, düzen saplantısı mı, dayatılmış gelenekler mi desem bilmiyorum ama varın adını siz koyun...

Ama işin aslı şu... Bazen bir adamın hayatınızdan gitmesi gerekiyor...

Önceleri zorlu ve git gelli bir ruh haliyle çalkalanıp durursunuz. Ama bir sabah aynaya baktığınızda çok iyi tanıdığınız, size hiç yabancı gelmeyen o kadını görüverirsiniz. Kim bilir belki de o an gülmeyi unuttuğunuzu fark edersiniz. Başka bir yüzdür o... Çocuksu neşenizin, heyecanınızın sizi ne vakit terk ettiğini sorgularken buluverirsiniz kendinizi. Hayatınızdaki adamın sizi eleştirdiği hallerinizin aslında ne kadar siz olduğunuzun farkına varırsınız birden...

Sırf onu mutlu etmek için yaptığınız şeylerin kıymet görmediğini, değersizleştirildiğini anladığınız andır o an...

Oysa bir hayatınız vardır ve bu dünyada sizden sadece bir tanedir.

Geceleri gelip üstünüzü örten bir baba ya da hastayken sabahlara kadar başınızda bekleyen bir anneyle büyüyen çocukluğunuza ihanet ettiğinizi anladığınız andır o an...

Neyi istediğine karar verecek tek kişinin sadece SİZ olduğunu anladığınız vakittir o vakit...

Artık sadece kendinizi taşımanın verdiği rahatlık ve hafiflik vardır üzerinizde. Hamallıktan emekli olmaya karar verdiğiniz andır o an...

Sonra bir kahve yaparsınız. Başınızı kaldırıp gökyüzüne bakarsınız, üstüne bir de gülümsersiniz ve işte o an "Tamam, işte bu benim" derken buluverirsiniz kendinizi.

Acımasızca eleştirmeler, "Acaba ben mi hatalı davrandım"lar son bulur artık yüreğinizde. Yorgunsunuzdur... Hem de çok yorgun.

Suçluluk duygusundan arınma zamanıdır artık. İsteddiğiniz zaman istediğiniz yerde olabilecek olmanın verdiği huzur ruhunuzda, gülümsemesi ise yüzünüzde olacaktır artık... Bundan sonra kendi geminizin kaptanı olmaya karar verdiğiniz andır o an. Keşkeleriniz artık tek kişiliktir. "Ben ne istiyorum" diye sorabildiğiniz andır o an... Kendi hayallerinizi tekrar hatırladığınız andır... Seçimler size aittir bundan sonra. Bir başkasının hayatının seçimlerinde koşturup, kendi hayallerinizi ıskalamayacağınız andır o an...

Yaşadığınız hayal kırıklıklarını alçıya aldığınız, kendi yara bandınız olmaya karar verdiğiniz andır o an...

Bir kere seçtiniz diye ömür boyu mutsuzluk cezasını kendinize ödetmeyeceğiniz, yeniden başlayabilirim dediğiniz andır.

BİR ADAMIN GİTMESİ İYİ OLUR BAZEN...

İlk günlerin gecesi de sabahı da çok zorlu olur. Alıştığınızın dışında başka sularda yüzmek iyi hissettirmez önceleri. Kafanızda bir sürü deli soru döner. "Neden başaramadım?" lar, "Bu ilişkiyi neden yönetemedim?"ler yüklenir üstünüze. Ama o da GEÇER... Tıpkı her şeyin geçtiği gibi...

Bir sabah yine kalkarsınız ve aynadaki yüzünüzün size sevinçle gülümsediğini görürsünüz. "İŞTE BU BENİM" dersiniz kendi kendinize... Üzerinizden büyük bir ağırlık kalkmıştır. O eski, tanıdık yüz ne iyi gelir size. Silkelenmeye başladığınızın işaretidir bu. Hesapsız, kitapsız artık sadece kendinizi düşünmeye başladığınızın habercisidir o bakış. BİR MÜJDE GİBİDİR SANKİ...

Babanızın size bir konuşmasında alyansı için "Bu bizim şeref sözümüzdür yavrum." dediği o yüzüğün, sizi hak edenler için taktığınızda o payeyi alabileceğine inandığınız andır o an...

Gitmeniz gereken yerde kalmaya ve bırakmanız gerekeni tutmaya çalıştıkça değersizleştiğinizi görmüşsünüzdür çünkü. Tüm bunların sonunda suçlandığınızda hatta 'kötü biri' ilan edildiğinizde, bunun size vurulmuş son darbe olduğunu anladığınız andır o an...

Ve sizin de en başında "Sonsuza dek" diyerek yola çıktığınızı hatırladığınız ve bunun için elinizden gelen her şeyi yaptığınıza yürekten inandığınız andır o an...

Hayat bu, her şeyi kabullenmeyi nasıl da güzel öğretiyor insana... Bütün mesele kendimize mutlu olma hakkını verebilmek. Tastamam olmayı beklemek İmkânsız... KADERİMİZİ DE KEDERİMİZİ DE SEVMEK DURUMUNDAYIZ... İşte ancak o zaman iyileşebiliriz.

Ve sonraaa aradan aylar geçer... Yine bir sabah yüzünüzdeki sessiz ve huzurlu gülümseyişle kahvenizi yudumlarken, kimsenin eksik sevgisine kendinizi muhtaç etmediğiniz için, kimsenin eski travmalarını iyileştirmek zorunda olmadığınızı anladığınız için, sizi siz yapan taraflarınızı kabul etmeyenleri hayatınızdan uğurladığınız için, mutlu uyanmanın insanlık hakkı olduğunu bilip, hiç kimsenin buna müdahale etmesine izin vermediğiniz için, üzüldüğünüzü bile anlamayanların sizi mutlu edemeyeceğini anladığınız için ve kendi sihrinizi sadece sizin yaratabileceğine inandığınız için kendinize çoook teşekkür edeceksiniz... Ve artık, yalnızlığınız cebinizde bir ev anahtarı gibi şıkırdar. Cebinizdeki o anahtar size öyle bir güven duygusu verir ki alıp öpesiniz gelir. Artık içinde şarkılar söyleyebileceğiniz bir eviniz olduğunun işaretidir o anahtar. Kendi limanınıza sığındığınız, kendinize sarıldığınız, kimsenin haksız kaprislerini çekmediğiniz, sardunyalarınızla, menekşelerinizle konuştuğunuz, rakınızı yalnız içip, sigaranızla beraber tadını çıkara çıkara sustuğunuz yerdir o ev. İşte o an bir şölen anıdır. Kocaman bir yürekle, küçücük bir evde, krallığınızı ilan edersiniz. Uzun bir yoldan gelmiş gibi, dinlemiş, dinlenmiş ve demlenmiş gibisinizdir... İçinizdeki tüm bulutlar dağılmıştır artık. İşte o an, mavilerinizi giydığınız ve bundan sonra yolunuzun maviliklere çıkacağını çok iyi bileceğiniz ana geldiğiniz vakittir... İşte bu yüzden bazen bir adam hayatınızdan gitmeli ki SİZ YENİDEN NEFES ALABİLESİNİZ...

ROL MODELLERİMİZ

EMEKTAR GÖNÜLLÜMÜZ DEPREM BÖLGESİNDE

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

KONUK: Ebru ATILLA

Emine: Merhaba sevgili Umudun Kadınları Dergisi izleyenleri. Bu ay ‘Rol Modelleri’ köşemizde sevgili Ebru Atilla’yı ağırlıyoruz. Sizin de bildiğiniz gibi daha önce kendisiyle ‘Arı Kovanı’ köşemizde söyleştik ve onu uzun süredir dergimizdeki yazılarıyla da tanıyoruz. Bu ay kendisini ikinci kez ağırlamamızın farklı bir nedeni var. Sizin de bildiğiniz gibi Ebru daha önceleri gerek seslendirmeleriyle gerekse dergimize göndermiş olduğu yazılarıyla epeyce bir destek olmuştu bize. Bir de ayrıca bir ara yazı kurulu toplantımıza konuk olmuş Bize yayımlayacağımız yazıların okunması konusunda destek vermişti. Daha sonra da çeşitli nedenler yüzünden bizimle çalışmaya ara vermişti. Son olarak Ebru’yla 6 Şubat depreminde görüşmüştük. Bana, Adana’da olduğunu söylemişti. Oradaki depremzedelere destek verdiğini belirtmişti. Daha sonra da görüşememiştik. Ta ki aylar sonra onu merak edip de telefonla arayana dek. Ebru bu kez de Antakya’daydı. Ona, neler yaptığını sormam üzerine bana, oradaki durumu-gelişmeleri anlattı.

Ben de bunun üzerine Ebru’yla tekrar depremzedeler konusunda söyleşmeye karar verdim:

Evet Ebru. Bu girişten sonra söz sırası senin. Adana’dan sonra neler yaptın, Antakya’ya ne zaman gittin, orada nelerle karşılaştın, sonrasında neler oldu? Bu gelişmeleri bize anlatır mısın?

Ebru: Sevgili Emine, öncelikle sana ve Umudun Kadınları Dergi’sine çok teşekkür ederim. Bütün bu hayat koşuşturmasında hiçbir zaman beni unutmuyorsunuz. Her zaman neler yaptığımı merak ediyorsunuz. Bu açıdan ben de elimden geldiğince sizlere aktarım yapmak istiyorum çünkü sen biliyorsun ki çok hızlı bir hayat yaşıyorum. Sürekli üretiyorum. Ne yazık ki, 6 Şubat’ta yaşadığımız bu depremin ardından benim hayatım da çok değişti.

Evet, önce Adana’ya gittim fakat Hatay’da başlayan süreç dört aydır bana çok şey kattı. İnsanlar, benim onlara yardım ettiğimi düşünüyor ama ben bir dayanışma içerisindeyim. Benim tarafından baktığında ben daha çok şey öğreniyorum. 11 ilimizde yaşanan depremin hemen ilk günü refleksi olarak “Ben ne yapabilirim?” diye düşündüm ve İzmir içindeki bütün yerel yönetimlerin koordinasyon merkezlerinde gönüllü çalışmaya başladım. Hepsini dolaştım. Neler olduğunu anlamaya çalıştım ve 5. gün fark ettim ki bu yardımların gerçek ihtiyaçlısına ulaşması için mutlaka benim oralara gitmem gerekiyor, bunu hissettim. Yalnız veya örgütlü olarak ama mutlaka gitmeliydim. Ancak orada tespit ederek bu taleplerin karşılığını vermek... Bu talebimi akşam

apartman grubuna yazdım. Garajın boşaltılmasını istedim. Burayı nasıl kullanacağımı bile belirtmeden bütün apartman sakinleri olumlu yanıt verdiler. Sonra çevremde yakın olan arkadaşlarımla orayı temizledim ve yardım toplamaya başladık. Her gün biraz daha kalabalık oluyorduk. Yardımlar tahminimizden fazla geliyordu. Onların tasnifi, kolilenmesi... Bu sırada arkadaşlarımızın bazıları İzmir içindeki deprem bölgesinden İzmir'e gelen veya bir biçimde depremden etkilenmiş ailelerden gelen talepleri topladı. Birtakım sivil toplum kuruluşlarının ihtiyaç listeleri yayımlanmaya başladı. Biz onları karşılamak üzere İzmir Açık Depo Gönüllüleri adını verdiğimiz oluşumla çalışmaya başladık.

Şimdi iyi ki böyle yapmışız diyorum çünkü yardımlar toplanırken ben gitme hazırlığındaydım. Önce Adana'ya gittim ama Hatay'a ayak bastığımda anladım ki yapılacak çok fazla iş vardı. Hatay çok kötü durumdaydı. Tarihî medeniyetler şehri çok yalnız bırakılmış. Ben hala düşündükçe çok üzülüyorum. Hala çok kaybın olduğu yani dört aydan sonra bile... Birçok kişinin kayıp olduğu bir yer. Ben onun ilk zamanlarını da gördüğüm için elimden ne gelirse yapmaya karar verdim.

İlk gittiğim yer, Kadın Savunma Ağının dayanışma noktasıydı. Ben eskiden beri kadın hak savunuculuğu yaptığım için İzmir'de zaten örgütlü çalıştığım arkadaşlarım orada, Sevgi Parkı'nda bir dayanışma noktası kurmuşlardı. Onlarla birlikte oradaki kadınların, çocukların temel ihtiyaçlarını karşılıyorduk. Bir yandan da onların taleplerini, ihtiyaçlarını İzmir açık depoya bildiriyordum. Onlar da tırla yükleme yaparak yolluyorlardı. Bu şekilde rotasyonlarımız da başladı. Son iki rotasyonda açık depodan iki arkadaşım da benimle geldi, Oylum ve Burak. Ben ihtiyaçlar sürecinde çok fazla kadına dokundum; çok fazla köye, mahalleye gittim. Bir mahallede çok fazla spor altyapısı olan veya spor yapmak isteyen çocuğu fark ettim. Bunun üzerine, ben de eskiden basketbol oynadığım için eski takım arkadaşlarıma haber verdim ve gerçekten anında maddi, manevi yanımda oldular. Şimdi Temmuz ayında bu girişimle, bize destek olan iş adamı Erol Bilecik'le de birlikte, güzel bir basketbol sahası yapıyoruz. O köy için fonları araştırdık, futbol sahası tamir edildi, çocuklar şu anda oynuyorlar. Bu gidiş-gelişlerimin en önemli bir sebebi de kadınları güçlendirmektir. Tanıştığım kadınlardan tiyatrocı olduğum için de çalışmalara başladım. Yani, evet temel ihtiyaçları sağlamak lazım ama iyileşme ve şifalanma süreci de gerekiyordu. Onlar talep ettikçe, ona ihtiyaç duydukça, yavaş yavaş çalışmaya başladım ve 27 Mart Dünya tiyatrolar gününde buradaki kadınlarla Tante Rosa okuma tiyatrosunu yaptık, sahneledik. Soğuğa rağmen inanılmaz kalabalıktı. Sonrasında birlikte çay içtik, Kadın Savunma bize çay ikram etti. Orada da fark ettim ki evet, tiyatro yapmanın zamanıydı, zamanı gelmişti. Sonra İzmir'e döner dönmez, zaten İzmir'de bir hafta kalacaktım, sonra tekrar Antakya'ya dönecektim. Tekrar hastalandım. Yattığım yerde çok çaresiz hissettim. Yazmaya başladım. Onlar için, sadece onları düşünerek bir oyun; böyle

şarkılı Türkölü... Ve sözlere baktığında dünyanın en yetenekli şairleri yani kadınlar... Onların sözleriyle bir kurgu çıktı. Bu arada, yani ‘Orada bir tiyatro yapacaksan, bir köyde herkes bilindik-popüler bir oyun olsun ister,’ ama ben, sanki İzmir’de bir tiyatro yapıyormuşum gibi bir kurgu yaptım. Sonra da onlara haber verdim. Oraya vardığım gece provalara başladık. Hepsi buna hazırды. Bir tane gitar getirdim İzmir’den. İnanılmaz güzel bir provaydı o geceki prova. Sonra her gün, ben onların gündelik hayatının içindeyken; çünkü çocukları var, bir sürü zorlukları, sorumlulukları var, ya evleri ya iş yerleri yıkılmış, uğraşmaları gereken bir sürü şey var... Ben onlara hem gündelik hayatlarında yardımcı olarak, bulduğum her fırsatta onlarla tiyatro çalışarak ‘Onuncu Köyün Kahvesi’ adlı Çok güzel bir oyun çıkardık. Bunu da ilk Yeşilpınar’da bir eğitim çadırının içinde sahneledik. Çok güzeldi. Ben devamının olacağını biliyordum. Bu son gelişimde yani 10 Haziranda Aşağı Okçular Mahallesi’nde kadın savunmanın dayanışma noktasında sergiledik. Öteki mahallelerden de oyunumuzu mahallelerinde sergilememiz için birçok talep var.

Dört ayda bu noktaya geldiğimizi görünce ben orada kalıcı bir kadın tiyatrosunun olacağından da emin oldum artık. Mesela şimdi geldim. Yine on gün İzmir’de kalacağım ve yeni oynayacağımız oyunların projelerinin çalışmalarını yapacağım ve gideceğim.

Bu süreçte çok farklı kadınlarla tanıştım. Onlardan çok şey öğrendim. Ayfer, Zehra, Müfide, Nuray, Sevgi, Aşağı Okçular’dan Neslihan... Beni orada gözettiler. Yani, çocuklarla çalışabilmem, spor konusunda yatırımlar yapabilmemiz, kültür ve sanat alanında çalışabilmemiz, o insanların sayesinde oldu. Yerel kadınların güçlenmek için sanattan aldıkları, öğrendikleri, heyecanlandıkları her şey aslında, tiyatronun amacına ulaştığı anlamına geliyor. Ben amacıma ulaştığım için çok mutluyum. Çalışabilmemiz insanların sayesinde oldu kadınların güçlenmek için her sınıftan öğrendikleri, aldıkları, heyecanlandıkları her şeyin aslında tiyatronun amacına ulaşması demek. Ben amacıma ulaştığım için çok mutluyum ve onlarla gurur duyuyorum. Oyunumuzda anlattığımız şey, bütün dertlerin ötesinde kadın dayanışmasının ne kadar güçlü olduğu, hiçbir engel tanımadığı, kapsayıcı ve birleştirici olan tek şeyin kadınların bir arada olması, el ele vermesi, omuz omuza vermesi. Bu mesajı da çok iyi veren bir oyun olduğu için umarım İzmir, Ankara ve İstanbul’da da turneleri olur.

Tüm bu süreçlerde benim de mekân-alan açtığım ‘Açık Depo Gönüllüleri’ her şeyle ince ince ilgilendiler ve şu anda bir inisiyatif oldular. Bu süreçte bize aynî yardımlar geldi ve bir dernek olmadığımız için bu kadar güçleneceğimizi düşünmüyordum, sınırlı kalacağımızı sanıyordum ama Açık Depo etkinlikleriyle, öteki sivil toplum kuruluşlarıyla yaptığı dayanışmalarla çok güzel ilerliyor.

Birlikte projeler yapıyoruz. Hepimizin çok farklı özellikleri, vasıfları var. Bir film çektik. Burak Alanyalı çekti ve yönetti. Gittiğimiz yerde bir asbest dağının dibinde futbol sahası vardı ve

çocuklar orada oynuyordu. Ben filmde göreceğiniz biraz korkunç kıyafetim ve gaz maskemle, onlarla futbol oynadım. Kadınlar zehirsiz bir hayat taleplerini dile getirmek için toplandılar. Yani yaşam hakkı için orada bir yandan eğlenmemize devam ediyoruz, bir yandan sanatla gündelik sorunlardan uzaklaşma, yeni şeyler öğrenme peşindeyiz. Bir yandan çocukların sağlığı için kötü yola düşmemeleri için en büyük sorun şu an boş olmaları, oradaki eğitim açığı. Zaten ailelerinin birçok sorunu var; kullanmadıkları elektrik faturası veya bütün çevresine elektrik vermiş bir eve astronomik miktarlarda elektrik faturaları geliyor. Yani, devletin bunu yaptığına inanamıyorum gerçekten. O sorunlar varken çocuklar gerçekten biraz bertaraf edilmiş durumdalar. Onlarla atölyeler yapmak, oyunlar, danslar, bunlar çok önemli. Bir takımın olması, orada herkesin bir arada, omuz omuza bir takım için kendilerini ve başka takım arkadaşlarını ve kendilerini savunabilmeleri. Basketbol, voleybol, futbol oynamaları, zamanlarını sporla geçirmeleri, çok ama çok önemli. Ben buna vesile olduğum için çok sevinçliyim, çok gururluyum. Oranın insanlarını çok sevdim. Hepsi beni kucakladı. Umarım, bir daha röportaj yaparız ve daha güzel şeyler anlatabilirim.

Çünkü orada kısıtlı bir süre kalıyorum ve az zamanda çok şey yapmak istiyorum. Bu da benim çok yük almama enerjimin son noktasına kadar ne yapabilirsem onu yapmama ve yorulmama neden oluyor. Sağ olsunlar, Açık Depo da beni çok motive ediyor.

Oyuncularımın iki tanesi çok genç, Zeynep ve İrmak. ‘Tante Rosa’da ikisine de hayran kalmıştım ve şimdi kendilerini daha çok geliştirdiler. Bence bu oyunun yıldızları onlar. Oyunculardan Nuray, “Ben sporcuyum. Spor menajerliği yapacağım, tiyatroyu beceremem,” diye bakıyor. Şu anda ise as elemanımız çünkü çalıştı, yapmak istedi. Ayfer, bence, oradaki kalıcı tiyatromuzun yöneticisi olacak. Çok disiplinli, sesi muhteşem. Arapça ağıtlar söylüyor, şarkıları sadece kulaktan bile hemen çıkarabiliyor. Sesini duymak gerekli. Zehra, bütün çalışmalarımıza en erken gelen. Ondaki gelişmeyi gördükçe onunla çok gurur duyuyorum. Sevgi, İzmir’den ona online gitar dersi ayarladık çünkü bütün şarkıları çalmak istedi. Çok çalıştı. Ben ona çok teşekkür ederim gerçekten. Üç çocuğu var ve çalışması, işe de gitmesi gerekiyor. Bütün bunların dışında hem oyuncu olarak hem müzisyen olarak süper bir performans gösteriyor. İlkem, kadın savunma ağından, Hatay’lı bir arkadaşımız. Birlikte bayağı zaman geçirdik; evinin yıkım süreci... Ailesiyle tanıştım. Onunla çok hikayemiz var. O da besteleriyle çok çok istedi. Lale Güldür’ün eğitim hakkında bir şiirini okuyor bize. İlkem hakkında ‘geleceğin sanatçısı’ diyebilirim. Gerçekten harika bir ekip olduk. Kadın savunma ağındaki arkadaşlarımızın da destekleri oldu. Ben, 10. Köy’ün çok oynanacağını ve çok konuşulacağını düşünüyorum

Bu arada, asbestle ilgili yaptığım performans belki ülkemizde değil ama dünyada çok yankı uyandıracak çünkü orayı acil bir şekilde çözmemiz gerekiyor yoksa herkes akciğer hastalığından veyahut da çeşitli alerjilerden muztarip olacak. Özellikle Samandağı bölgesi bu molozların çok

yığıldığı yerler; yaşam alanları, tarım alanları ve çok tehlikeli. İnsan yaşamını çok olumsuz etkiliyor. Hemen bir çözüm bulmamız gerekiyor.

Serap, oradaki spor salonlarının oluşturulması, çocukların spor yapması için çok çaba harcadı. Buradan ona da çok teşekkür ederim.

‘Açık Depo Gönüllüleri’ yakında onları çok duyacağız diye düşünüyorum. Çok icraatları, çok hazırlıkları var. İyi ki yanımdalar.

Umarım, bir daha sana gerçekten aldığımız tüm yolların, yaptığımız projelerin, artık orada hayatın iyi gittiği haberlerini vermek üzere olur.

Emine: Evet Ebru’cuğum, konuşmanın başında ‘Beni unutmadınız, anımsadınız, merak ettiniz’ diyorsun. Tabii ki unutmadık, merak ettik seni. Sen bizlere destek veren değerli arkadaşlarımızdan birisin. Söyleşiye başlarken sormuş olduğum sorulara öyle doyurucu, öyle içten yanıtlar verdin ki, bir daha araya girip yeni sorular sormama gerek kalmadı. Öyle şeyler anlattın ki adeta soluk almadan dinledim seni ve gerçekten takdir ettim. Seninle gurur duyuyorum arkadaşım. Eminim, bu söyleşiyi dinleyen takipçilerimiz de benim yaşadığım duyguları duymuşlardır diye düşünüyorum. Senin de dediğin gibi umarım sonraki süreçlerde daha iç açıcı konularla birlikte oluruz. Bunları ümit ediyorum. Biliyorum, ayağının tozuyla, yorgun argın geldin, bize konuk oldun. Orada Hatay’da yaşadıklarını, izlenimlerini bizlerle paylaştın. Bu yüzden sana çok çok teşekkür ederim. İyi ki geldin. İyi ki de bizimle oldun. Ayrıca, dergimiz adına da çok teşekkür ederim.

Ebru: Beni konuk ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

12.06.2023

ALİŞIKTIR BUNLAR PİSLİĞE!

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Tam çöpümü atmak için yere gömülü çöp konteynerine yaklaştığımda ayakla basılıp kaldırılması gereken kapağın açık olduğunu, arkasından geçirilmiş bir ipin sallandığını fark ettim. “Rüzgârdandır” diye düşündüm önce, ama ip içeriye sarkıtılmıştı, üstelik güneşli, yaprak kıpırdamıyor denecek kadar sakin bir gün. Doğru olmamasını dileyerek,

“Acaba aşağıda birisi mi var?” diye geçirdim içimden.

İyice yaklaşıp bakınca karanlıkta, çöp yığınlarının arasında gördüm onu. Poşetleri yırtıp pet şişe, karton, cam gibi atıkları bir çuvala dolduruyordu. Genç bir adam, genç dedim ama genç mi

bilmiyorum? Bir çift gözdü gördüğüm, karanlıklar, çöpler içinde bir çift gözdü bana bakan... Yalnızca bir çift göz...

“Aman Tanrım ne yapıyorsunuz burada?” sorar sormaz cümlemın söylenmemiş olmasını istedim. Ne yaptığı belli değil miydi? Saçmalamıştım. Belki de şaşkınlığımdan, böyle bir görüntü beklemediğim için yaptığım bir saçmalık.

“Çöpümü atacağım,” dedim “Sana zararı olmasın.” İkinci yanlışı... Atma, kenara koy, yanında taşı, ama atma be kadın... O benden mantıklı ve soğukkanlı...

“At abla at, bir şey olmaz,”

Çok zor attım çöpü içeriye, ona değmeyecek bir köşeye doğru, ama çok zor... Başına dünyayı yıkıyor, onu diri diri gömüyormuşum gibi geldi bana. Tek tesellim attığım torbada iki tane pet şişe bulunmasıydı. Yine kızdım kendime ve çöpünü ayırmadan atan tüm insanlara...

“Neden bu atıkları ayırıp belirli bir noktaya bırakmıyoruz?” diye. Ayırdıklarımızı temiz temiz alsalardı, böyle dipsiz çöp kuyularına dalmak yerine, daha iyi olmaz mıydı?

Bizim atıklarımız, her tür pisliğin bulunduğu çöplerimizin içinden, hele bu salgın döneminde bir adam geçim kaynağını ayıklıyordu. Çok incitici, düşündürücü, onur kırıcı...

Bir müddet ayrılamadım bulunduğum yerden, birileriyle üzüntümü paylaşmak, bir şeyler söylemek, belki de günah çıkarmak istedim.

Yüzümdeki ifadeyi gören bir kadın “Ne oldu kızım?” dedi.

“İçerde bir adam var, çöpün içinde, düşünebiliyor musunuz aşağıda bir adam var?” dedim tüm kırılganlığımle.

“Ya, vaah vah, ne yapsın ekmek parası!” demesini bekliyordum.

“He yaparlar,” dedi, “Yaparlar, öyle girerler çöpün içine. Alışıktır bunlar pislige.” Bu kadar.

Adamı çöpün içine girdiği için suçlayan, küçümseyen bir ifadeyle söyledi bunları, temizliğe alışmış, temiz giyimli kadın...

Oradan ayrılırken çok değişik düşünceler içindeydim. Aşağıdan karanlıkların içinden bana bakan o bir çift göz ve kadının, “He yaparlar öyle, girerler çöpün içine, alışıkır bunlar pislige,” diyen, küçümseyen sesi aklımdan hiç çıkmayacaktı. ...

Bu da böyle bir sabah işte...

ANI TORBASI

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Geçen yıl almış olduğum fakat fazla kullanamadan sapı eskiyen bir çantamı arıyordum. Amacım, yeni bir sap taktırıp kullanmaktı. Aramaya, çekyatların altlarına bakmakla başladım. Yoktu. Diğerleri vardı ama o çanta yoktu.

Sonra çanta yığınlarının arasında bir şey buldum. İçi tıka basa dolu olan bez bir torbaydı. İçinde neler yoktu ki! Eski telefon numaraları, fotoğraflar, CD'ler, eski banka dekontları, otobüs biletleri, faturalar, daha bir sürü şey. Fakat bir şey daha vardı ki içimi burktu. Onunla yapmış olduğum son yolculuğa ait birkaç satır yazı.

Yazdıklarımın onunla bir ilgisi yoktu. Ben müzik dinlerken o da yanımda telefonda birisiyle mesajlaşıyordu.

Birden müziği bırakıp o satırları karaladım.

KARADENİZ'E DOĞRU

Gece olmuştu. Yolcular uyumuştı. Otobüs burnunu denize çevirdiğinde bir hüznün sardı beni ansızın. Sonra bir ölünün şarkısını işitti kulaklarım.

“Bakmıyor çeşmi siyah feryade!” diyordu Hamiyet Yüceses. Öyle feryat ediyordu ki sanki öte yandan, “Kurtarın beni!” der gibiydi. Üstelik diğer ölümler de onunla birlikte haykırıyordu. Örneğin tüm Çanakkale şehitleri, Hamiyet Hanım'ın, batan denizaltıda yitirdiği eşi, yıllar önce kaybetmiş olduğum sevgili babam ve başka gidenler, hep bir ağızdan çığlık çığlığaydılar. Öyle ki otobüsün dışında, karanlığın içinde hayaletleri, çığlıklarıyla birlikte ağaç gölgeleri gibi bir görünüş bir kayboluyorlardı.

Yalnızdım; ürperiyordum. Telefonda gelen mesaj sinyali de iyice sinirlerimi bozmuştu. O ölümlerin haykırdığı gibi ben de ona haykırmak, elindeki telefonu parçalamak istiyordum.

Haykırışlar, kavga, gürültü, hakaretler, küçük görmeler, aldatmalar dahası, sevgiler artık bitmişti. Anı torbasını da tamamen boşaltmıştım. Bundan böyle yeni güzel anılar, dostluklar, sevgiler biriktirecektim; ileride gülebilmek için.

KURABİYE CANAVARI

YAZAN: Fatma Işık KAYA

fadime.62@gmail.com

Kocaman bir tabak dolusu kurabiyem, yanında kocaman bir fincan çayım varsa değmeyin keyfime. Ne arsız arsız üzerime gelen, bitmek bilmez ev işleri, ne verimli kullanmayı bir türlü beceremediğim, yaramaz çocuk misali oradan oraya koşturan ele avuca sığmayan zaman, ne günlük hayatın insanı boğan sıkıntıları, ne de yerine getiremeyeceğim endişesiyle kimi zaman uykularımı

kaçıran sorumluluklar. Hepsi sanki yanımdan, yöremden bir daha geçmeyecekmişçesine sisler arasında kaybolup gidiyor.

Dünya bir yana, kurabiye ve çay keyfim bir yana. Öyle ayrım da yapmam haaaa. Ev, pastane, market kurabiyesi hiç fark etmez. Yeter ki kurabiye olsun ama tatlısından olsun. Tuzlu olursa yerim de, aramam. Tatlılarına tutkunum.

Çocukluğumda pastanelere pek uğramazdık. Ancak çok özel durumlarda misafirlğe giderken bir kutu kurabiye ya da şeker götürürdük. Elbette bize de getirirlerdi zaman zaman. Eğer getirilen kurabiye ise keyfime keyif eklenirdi zincirlemesine. Şimdilerde bulamaz oldum. Midye kabuğuna benzetilerek yapılmış iki kurabiye arasında beyaz ya da kahverengi krema olurdu. Onlara bayılırdım. Şu an yazarken bile damaklarım geriliyor yeminle. Ya artık üretmiyorlar ya da bizim uğradığımız pastanelerde bulunmuyor. Çiçek biçiminde, tam ortasında marmelatlı bir göbeciği olan kurabiyelerden de bulamıyorum.

Çocukluğumun geçtiği altmışlı, yetmişli yıllarda çeşit de sınırlıydı. Bildiğimiz anne kurabiyesinden çok yaparlardı rahmetli annem ve anneannem. Anneannem beni mutlu etmek için bazen kuş, balık gibi şekiller verirdi. Annem de kalp, ay ve yıldız şeklindeki kalıplarıyla yapardı.

Annemin daha sonraları öğrendiği, hamuruna limon kabuğu kattığı ve yuvarlayıp, şekere bulayıp fırına verdiği kurabiyeler ve elmalı kurabiyeler de unutulmazlarım arasındadır. Artık görüşmediğim bir akrabanın lorlu, pekmezli kurabiyelerinin damağımda bıraktığı tat da bambaşkaydı.

Günümüzde o kadar çok çeşit var ki. Bir marketten aldığımız ‘sütlü, kaymaklı’, çikolatalı, hindistan cevizli, portakallı ve Kavala kurabiyelerini evden eksik etmiyoruz. Tahinli ve ev kurabiyesini andıran üzümlü çeşitleri getirmiyorlar artık nedense. Özellikle üzümlüleri çok özlüyorum.

Ev işlerinden nefret ettiğim için temizliği rüşvetsiz yapmıyorum. Babam da rüşvet olarak yakınımızdaki pastaneden bolca kurabiye alıyor bana. Kutuda en sevdiğim elmalı ve un kurabiyesinden daha fazla bulunur hep. Temizliği bitirdiğim gün çay ve kurabiye ziyafeti çekiyorum kendime. Babam da öyle muhteşem çay yapar kiiii... Bir içen asla unutamaz.

Sevgili arkadaşım Emine Kamçı da harika un kurabiyesi yapar. Ne zaman o'na misafirlğe gitsem, mutlaka bulundurmaya çalışır. Kendi yapamadıysa hazırını alır canım benim. Bana gelirken getirdiği de olur. Kimi zaman ziyaretime gelen başka güzel yürekler de elime tutuştururirler o canım kutulardan birini.

Kısacası, tam bir kurabiye canavarıyım. Canavarım canavar olmasına da yaş ilerledi. Yüksek tansiyon var. “Fazla tatlı yersen şeker hastası olursun.” demişti ilk gençlik yıllarımda bir doktorum. Bu yüzden canavar dişlerimi biraz köreltmem gerekiyor. Çok dikkat ediyorum. Yapacak bir şey yok.

Bu masum görünümlü sevimliler aynı zamanda hayli zararlı. Sağlığımı tehdit edecek bir tehlike olmadıkça kurabiyeler vazgeçilmezim olmaya devam edecek. Elbette tedbiri elden bırakmamak koşuluyla.

Bu güzellikleri sevdiklerimle paylaşırken doyumsuz sohbetlere dalmayı da çok seviyorum.
Kurabiyeli, çaylı sohbetlerde buluşalım dostlar.

6 Kasım 2022 Pazar

DENEYİMLEDİKLERİM

MİKRO DALGA FIRININ YARATTIĞI HARİKALAR

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Merhaba sevgili Umudun Kadınları takipçileri;

Bu ay da yine gerek kendi deneyimlerimizi gerekse bizim dışımızda deneyimlenen bilgileri paylaşmaya devam edeceğiz.

Aranızda mikrodalga kullananlar çoğunluktadır sanırım. Mikrodalga amaca göre kullanıldığı takdirde bazı işlerin de epeyce kolaylaştığına tanık olacaksınız.

Mikrodalgada bardakta, kâsede kek yapanlara tanık oldum. Ben de bundan hareketle mikrodalgada omlet denemeye karar verdim ve denedim. Tahmin ettiniz mi bilmiyorum ama deneyimim başarılı oldu. Özellikle ocağı yeni kullanmaya başlayan erkek olsun kadın olsun; görmeyen arkadaşlar için bu büyük bir kolaylık.

Ocağımın demir ızgaralarını bulaşık makinasın atmış olduğum bir gün keşfetmiştim bu kolaylığı. Bu durumda ocağı kullanamayınca böyle bir çareye başvurmuştum.

Önce bir tabağın dibine bir miktar tereyağı sürdüm, ardından da yumurtayı kırdım. Önce bunu tek yumurtayla denemek istedim. Ne de olsa bir denemeydi. Başkalarının deneyip denemediğini bilmiyorum ama sonuç harikaydı. Bir iki dakika içinde yumurta pişmişti. Az pişmiş ya da tam pişmiş olarak kendiniz ayarlayabilirsiniz. Arada bir mikrodalgayı açıp bir kaşık yardımıyla tabağın üzerini kontrol etmeniz olası. Tedbir olarak tahta kaşık tercih edebilirsiniz. İkinci denememde yumurtanın da üzerine bir miktar peynir ekleyerek peynirli omlet yaptım. Peynirin ve yağın miktarını yumurtanın sayısına göre ayarlayabilirsiniz. Bu malzemeleri çırttıktan sonra da tereyağlı kaba boşaltabilirsiniz.

Tost makinanız bozuldu diye üzülmeyin. Yine mikrodalga yardımıyla sonra da tavaya koyarak tost yapmanız olası.

Önce düzgün kesilmiş iki dilim ekmeğin arasına kaşar peyniri, salam, sucuk gibi malzemeleri dilimleyerek sıralayın ve sonra da bu ekmekleri bir tabak içinde mikrodalgada malzeme eriyip birbirine karışincaya dek ısıtın. Ayrıca teflon tavada eritmiş olduğunuz tereyağında sandöviç haline getirmiş olduğunuz ekmekleri altlı üstlü kızarttıktan sonra tavanın içine girecek büyüklükte düz bir tabakla ekmekleri iyice ezin. Ekmeğin tabakla bastırmış olduğunuz tarafı eğer yumuşamışsa o kısmı yeniden kızartabilirsiniz. Tüm bu işlemler bittikten sonra artık tostunuz hazır. Afiyet olsun.

Bir de internetten alınan bir bilgiyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Klozetin en dibindeki sararmışlığı yok etmek için bir bulaşık makinası tableti yeterlidir. Akşam yatmadan önce bir bulaşık makinası tabletini klozete atıp sabaha kadar bekledikten sonra fırçalayarak sifonu çekin. Tertemiz olduğunu söylüyorlar. Tabii ki ben de denedim ama görmeyen biri olarak bunu bu şekilde ifade etmek zorunda hissettim.

Başka paylaşımlarda buluşmak umuduyla, sevgiyle kalın.

SANATIN KADIN SESLERİ HAZIRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhaba değerli umudun kadınları dergisi takipçileri. Sanatın kadın sesleri köşemiz bu defa dopdolu. Böyle bir köşe hazırlayıp ta değerli kadın sanatçılarımızın kaybından bahsetmemek olmazdı.

Haberlerimizin arasında harika bir başarı haberi de var tabi ki. Önce başlıklar:

76. Cannes Film Festivali'nde 'En İyi Kadın Oyuncu Ödülü' Merve Dizdar'ın

Melek mossodan anlamlı konuşma

AKP'li Belediye o sözlerden rahatsız oldu: Melike Şahin konseri 'gerekçesiz' iptal edildi

Bornova'da sahne kadınların

Dünyaca ünlü keman virtüözü Suna Kan yaşamını yitirdi

Türkiye'yi kantoyla tanıştıran Nurhan damcıoğlu yaşamını yitirdi

Rock'n Roll kraliçesi Tina Turner artık sonsuzlukta

76. Cannes Film Festivali'nde 'En İyi Kadın Oyuncu Ödülü' Merve Dizdar'ın

Bu yıl 76. kez düzenlenen **Cannes Film Festivali'nde** ödüller sahiplerini buluyor. En İyi Kadın Oyuncu ödülü kuru otlar üstüne filmindeki performansıyla Merve dizdar 'a verildi.

Film, Türkiye'nin ücra bir köyünde zorunlu hizmetini bitiren ve başka bir ilde öğretmen olan Nuray (Merve Dizdar) ile karşılaşana kadar ayrılabilceğine dair umudunu yitiren genç resim öğretmeni Samet'i (Deniz Celiloğlu) konu alıyor.

Filmin yönetmeni Nuri Bilge Ceylan yaptığı açıklamada, filmin erken yaşta ücra bölgelere gönderilen memur ve öğretmenlerin kişisel inançlarındaki kademeli düşüşü yansıtmasını istediğini söyledi. En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü alan Merve Dizdar İSE konuşmasında, "Bu ödülü kendine layık görülenlere boyun eğmeyip eyleme geçen, bu uğurda her şeyi göze alan ve ne olursa olsun umut etmekten vazgeçmeyen tüm kız kardeşlerime ve Türkiye'de hak ettiği güzel günleri yaşamayı bekleyen tüm mücadeleci ruhlara armağan ediyorum." dedi.

"Filmde canlandırdığım Nuray karakteri inandığı şeyler ve varoluşu için mücadele veren ve bu uğurda bedeller ödemek zorunda bırakılmış bir kadın.

Onu tanımak ve anlamak için uzun uzun çalışmak isterdim ama ne yazık ki yaşadığım coğrafyada bir kadın olmak, Nuray'ın ve Nuray'ların duygusunu doğduğum günden beri ezbere bilmeyi gerektiriyor.

Bu ödülü, Nuray ve onun gibi kadınların mücadelesine güç verebilmek için de aldığını dile getirdi.

Melek Mosso'dan anlamlı konuşma

Geçen haftalarda Cannes Film Festivali'nde ödül aldıktan sonra yaptığı konuşmadan dolayı hedef gösterilen ünlü oyuncu Merve Dizdar'ın ardından başarılı şarkıcı Melek Mosso'nun konuşması gündem oldu.

PowerTürk Müzik Ödülleri Töreni'nde aldığı ödülü **"katledilen bütün kadınların ruhlarına"** armağan ettiğini söyleyen Mosso, salonda ayakta alkışlandı.

"En güçlü cover şarkı" ödülünün sahibi olan Mosso söz konusu konuşmasında şu ifadeleri kullandı:

"Ben bu ödülü yüzyıllardır bu toplumda, dünyada ötekileştirilen, kıyafetleri ile, kahkahasıyla kadın olmanın gerektirdiği her şeyle yargılanan, ittirilen, katledilen bütün kadınların ruhlarına armağan olarak alıyorum. Sesimiz hiçbir zaman kısılamayacak. Kimse beni susturamayacak, konuşmaya, üretmeye ve şarkı söylemeye devam edeceğim." dedi.

AKP'li Belediye o sözlerden rahatsız oldu, Melike Şahin konseri 'gerekçesiz' iptal edildi

Melike Şahin, önceki gün düzenlenen Elle Style Awards Ödülleri'nde **"Yılın Stil Sahibi Müzisyeni"** ödülünün sahibi oldu. Şahin ödül töreninde yaptığı konuşmasında, **"Bütün kız kardeşlerim, incinmiş her yerimizi şefkatle sarmalayacak güce sahibiz bunu biliyorum. Ödülümü, hak ettiğimiz dik gülüşlere ve ödediğimiz bedellere adıyorum"** ifadelerini kullanmıştı.

Konuşması gündem olduktan sonra AKP'li sosyal medya hesapları gericiler ve yandaşlar tarafından hedef gösterilen Şahin'in 22 Temmuz'da, 61. Uluslararası Bursa Festivali' kapsamında vereceği konser, AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından herhangi bir açıklama yapılmaksızın iptal edildi. Belediye'nin sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda şu ifadeler yer aldı:

"61. Uluslararası Bursa Festivali kapsamında 22 Temmuz'daki Melike Şahin konseri iptal edilmiştir. Kamuoyuna duyurulur."

Bornova'da sahne kadınların

Bornova Belediyesi'nin Çamdibi'ndeki Kadın Danışma Merkezi'nden yararlanan kadınlar "Lütfen Kızım Evlenir misin?" adlı tiyatro oyunu ile sahne heyecanı yaşadı. Evliliğin toplumsal hayattaki yerinin mizahi bir dille sorgulandığı oyun büyük beğeni topladı.

Türk edebiyatının en önemli mizah yazarlarından olan **Muzaffer İzgü**'nün yazdığı "**Lütfen Kızım Evlenir misin?**" adlı oyunun yönetmenliğini Gülizar Taşkın yaptı. Bornova Belediyesi'nin Kadın Danışma Merkezi'nden yararlanan kadınların rol aldığı oyunda, eşini kaybetmiş ve tüm amacı gözlerini kapatmadan önce kızını evlendirmek olan bir anne ve hayatın sıradanlığına kendini bırakmış mutsuz, umutsuz bir kadının hikayesi anlatıldı. Ismarlama evliliklerin dayatılmasıyla kendisine karşı daha da hırçın davranan kızıyla annesinin yaşadıklarına mizahi bir anlatımla dikkat çekildi.

Tamamı amatör olan ve çoğu ilk kez sahne deneyimi yaşayan kadınlar, Bornova Belediyesi Kültür Merkezi'ndeki ortaya koydukları performanslarıyla izleyenlerden tam not aldı. Salonu dolduran Bornovalılar, büyük emek harcayarak yeteneklerini ortaya koyan ve tüm topluma önemli mesajlar veren kadınları ayakta alkışladı.

Dünyaca ünlü keman virtüözü Suna Kan yaşamını yitirdi

Cumhuriyetin sanat alanındaki kilometre taşlarına imza atan, ustaların ustası **Suna Kan**, 86 yaşında yaşamını yitirdi. Sanatçının ölüm haberini Devlet Sanatçısı **Gülsin Onay**, sosyal medya hesabından duyurdu.

Geniş bir repertuvara sahip bulunan çağdaş keman edebiyatına ve özellikle Türk bestecilerin yapıtlarına programlarında yer vermeyi ilke edinen Suna Kan, Türk sanatına katkısı ve üstün hizmetlerine karşılık 1971 yılında Devlet Sanatçısı unvanıyla onurlandırıldı. Yurtdışında çok sayıda turneler yaparak hemen bütün kıtalarda sanatını dinleten Kan, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, İsviçre, Belçika, Hollanda, İsveç, Norveç, Rusya, Çin, Japonya, Kanada, Amerika ve Güney Amerika ülkelerinde konserler verdi. Üst düzey orkestralarla konçertolar yorumlayan sanatçımıza eşlik eden orkestralar şöyle sayılabilir: Londra Senfoni, Los Angeles Filarmoni, Bamberg Senfoni, Moskova Senfoni, Fransa Ulusal Radyo Senfoni.

Sanatçı, 1996 yılında Sevda Cenap And Müzik Vakfı Onur Altın Madalyası ile ödüllendirildi. 1997 yılında Müşerref Hekimoğlu'nun yazdığı “Suna Kan: Öz Şarkısını Duyuran Keman” adlı kitap Sevda Cenap And Müzik Vakfı tarafından yayımlandı. 2006 yılında ise İKSV İstanbul Müzik Festivali tarafından Onur Ödülü verildi.

Türkiye'yi kantoyla tanıştıran Nurhan Damcıoğlu yaşamını yitirdi

Nurhan Damcıoğlu, 82 yaşında İzmir'de hayatını kaybetti. **Nurhan Damcıoğlu**'nun yaşamı ve kariyeri merak konusu oldu.

Nurhan Damcıoğlu 1 Mayıs 1941'de Adana'da doğdu. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü çocuk bölümüne 9 yaşında başlayan sanatçı, çok küçük çağlarda tiyatro eğitimi aldı. Bale dersleri alan Damcıoğlu Radyo Çocuk Kulübünde 9 yıl çalıştı. 16 yaşından itibaren de Devlet Tiyatrosunda oynadı. Çok sayıda tiyatro oyununda rol alan Damcıoğlu 1969'da ilk olarak kanto türü şarkı söyledi. Anavatanı Fransa olan kantoyu kısa sürede Türkiye'ye tanıtip büyük kitlelere sevdiren Damcıoğlu, 56 yıl sahnelerde gösteriler yaptı. Kantoyu ilk kez Ermeni asıllı İstanbullu operet Toto Karaca'dan dinlediğini söyleyen Damcıoğlu, Mücap Ofluoğlu'nun teşviki ile 1969'da ilk olarak kanto türü şarkı söyledi. Ardından tiyatroyu tamamen bırakarak kendisini tümüyle kantoya verdi. Maksim Gazinosu'nda sahneye çıkan Nurhan Damcıoğlu, burada Zeki Müren, Sevim Tuna ve Behiye Aksoy gibi isimlerle çalıştı.

Kanto sanatını modernize ederek Türkiye'nin kanto kraliçesi olarak hafızalara kazındı.

2010 yılından itibaren yaşamını sürdürdüğü İzmir'de aniden rahatsızlanan Damcıoğlu, kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

Rock'n Roll kraliçesi Tina Turner artık sonsuzlukta

Gerçek bir soul müzik efsanesi olan “Rock'n Roll Kraliçesi” lakaplı Turner 83 yaşında hayatını kaybetti. Amerikalı yıldız bir süredir İsviçre'de tedavi görüyordu. Yedi yıl önce böbrek nakli yapılan Turner bağırsak kanseriydi. Tina Turner'ın hafızalardaki imgesi, onu “Acid Queen” albümünün kapağındaki kırmızı janjanlı elbiseler içinde uçarcasına koşarken gösteren resimdir.

Başta Mick Jagger ve Grace Jones olmak üzere, enerjik sahne sanatının etkilediği sayısız müzisyen vardı. Hepsinden öte siyah kadınların rock müzik içindeki etkili rolünde çok önemli bir figürdü. Mütemadiyen ona dayak atan kocası gitarıcı Ike Turner ile yirmi yıl çalıştıktan sonra, isyan bayrağını açarak yoluna yalnız ve özgür bir kadın olarak devam etmiş; müziğin ikon kadınlarından biri olmuştu. Turner'ın müzikal karakterini melankolik, gizemli ve harbi kadın olarak tarif etmek yanlış olmaz. 1939 yılında Tennessee, Nutbush'ta, Anna Mae Bullock adıyla doğan; tarlada pamuk toplayan, kilisede şarkı söyleyen biriydi Turner. Erken yaşta yaptığı evlilikte kocası tarafından iyi para kazanan bir makine olarak görülerek sömürüldü.

Müzikal kariyerinde her zaman en iyilerle çalıştı, sayısız ödül aldı. Who'nun rock operası Tommy'nin 1975 tarihli film uyarlamasında Acid Queen'i canlandırdı. Bu karakteri ikinci albümünde nüfusuna geçirdi. Seksenli yıllarda ise akranları ununu eleyip eleği duvara asarken ve değişen dünyanın gerisinde kalırken Turner kendini yenileyerek “eski şarkıcı” furyasına itilmekten kurtuldu.

Gelecek sayımızda sanata ve kadına dair yepyeni haberlerle buluşmak dileğiyle umutla kalın.

18 Haziran 2023

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

EL YORDAMIYLA AŞK

YAZAN: Harika KÜLÇÜR

harika.kulcur@gmail.com

Belki istediniz

Zamanı değildi belki

Yaya geçitlerinde beklediniz

Saçak altlarında düşlediniz

Yağmur dindi

Kırmızı oldu ışıklar

Sardunyalara su verir misiniz?

-Bölüm 1-

Bakalım, diye düşündü, bu çocuk nasıl çıkacak? Geçmiş deneyimleri çok olmasa da aşk konusunda az buçuk bir şeyler öğrenmişti. İçi kıpır kıpır değildi. Eski buluşmaları neydi öyle? Karşılaştırdı ister istemez. Bora ile ilk tanıştığında kuşlar çırpınmıştı yüreğinde. Kabına sığmamıştı. Evren kalbinde gümbür gümbür atmıştı. Sonra... Sonrası malum. Sıkılmışlardı. Monotonlaşmıştı ilişki.

Ders bitimi kantinde buluşup bir kahve içtikten sonra bahçeye çıkıyorlar; orada da arkadaşlarla sohbet derken ikisi de yurtlarının yolunu tutuyorlardı. Ders kolikti Bora. Günlük çalışıyordu. Sinema, tiyatro alışkanlığı yoktu. Kendisini sorguladığında sürekli, “Eee Hukuk Fakültesi. Böyle çalışmadan bitmez” deyip kestirip atmıştı. Amaaaan kurtulmuştu. Gezmek, keyif almak gerekti hayattan. Hem sevgilisi azıcık da olsun görmeliydi. Onun gibiler için, bir yerden bir

yere gitmek zordu. Ülke koşulları ağırdı. Gerçi fiziksel engeli olmayanlar yönünden de durum farklı sayılmazdı. İnsanlar duyarsızdı. Yollar, sokaklar hallaç pamuğu gibiydi. Hoş, duyarlı olduklarında da abartıyorlardı. Çekiştire çekiştire yardım etmeye çalışıyorlar, bunu yaparlarken de “Sahipsiz misin?” diye sorguluyorlardı. Bunlar gibilerinden illallah demişti. Yollar düzgün olsa, trafikte araçlar yayalara öncelik verse ne iyi olacaktı. İngiltere’ye gittiğinde görmüştü. Arabalar, yayayı gördüklerinde zınk diye duruyordu. İç geçirdi.

Silkindi düşüncelerinden. “Aman sende be,” dedi kendi kendine. O mu düzeltecekti dünyayı? Yuvarlana yuvarlana yaşıyorlardı işte. İyi ki annemler gibi değilim, dedi gülümseyerek. “Ne öyle mıy mıy. Bir şey yapacakları zaman kırk saat düşünüyorlar. Olursa olur, olmazsa olmaz. Bir iki görüşürüm, kafama yatmazsa boşver gitsin” dedi.

Annesinin gözyaşlarını yakalıyordu ara sıra mutfakta. Babası yeniden evleneli yıllar olmuştu. Ancak, hâlâ yastaydı kadıncağız. Hele o Ahmet Kaya şarkıları. Yüreğine fenalıklar bastırıyordu. Sabah gözünü açar açmaz bu tür müzikler kulaklarına doluyordu. Annesinin acıdan zevk aldığını düşünüyordu. Zaman hızla akıyor, annesi gibiler onu durdurduklarını zannediyorlardı. Nafile bir ümit.

Kalkıp hazırlanmaya başladı. Evde kimse yoktu. Annesi çarşıya gitmişti. Kardeşi ise okuldaydı. Üzerine turuncu gömlek, lacivert pantolon giydi. Saçlarını acele acele taradı. Aynaya baktı. Gördüğü kadarıyla beğendi görünüşünü. Renkleri, cisimleri seçebiliyordu ya, çok şüküdü. Renkler umuttu. Bayramdı. Sevinç toplarıydı. Telefonundan saate baktı. Buluşma zamanına az kalmıştı. Aldı bastonunu, evden çıktı.

Kararlaştırdıkları yer, genel olarak arkadaşlarıyla buluşma yeriydi. Normalde insanlar AVM önü der geçerlerdi. Oysa onlar telefonda uzun uzun konuşmuşlardı. “Alışveriş merkezi önündeki otobüs durağının sağına doğru yürü. Elli adım sonra havuz var. Fıskiye sesinden anlarsın. İşte o havuzu yirmi adım geçince dalları çok sarkık bir ağaç göreceksin. Orada bekleyelim birbirimizi.” Fıskiyelerin orada niye buluşmuyoruz, dediğinde; müstakbel sevgilisi, “Birbirimizi sesten duyamayız” diye cevap vermişti bezginlikle. Bu ne biçim görme engelliydi? Ya kafası iyi çalışmıyor ya bağımsız hareket etmeyi yeni öğreniyor, diye söylenmişti. Yine hata mı yapıyordu? Kuşlar da sükün etmemişti kalbine.

Zamane tanışma usulünü kullanmışlar, internette on gün yazışmışlardı. Teyzesinin arkadaşının tanıdığıydı Ali. İki görme engelliyi uygun bulmuşlardı birbirlerine. Görmüyorlardı ya, münasiptiler işte. Yeterli ve geçerli tek koşul toplum gözünde. Bu kısır anlayışa çok kızılıyordu. Teyzesine tepkisini göstermişti. “Ne kaybedeceksin, bak bakalım, beğenmezsen istemiyorum dersin olur biter” demişti cilveli sesiyle. Ardından meşhur kahkahasını patlatmıştı. Gülüşü çağlayanlar gibi

akardı. Nerede olursa olsun kendisine ilgiyle baktıranlardandı. Erkek işlerinden çok iyi anlardı. Üç koca boşamış, sevgilisiz hiç kalmamıştı. Kıramamıştı onu.

Bir bildiği vardır deyip bekliyordu on dakikadır. Sıkılmaya başlamıştı. Kadın kısmı ilk buluşmada bekletilir miydi? Sinir olmuştu. Koca çınarın hışırtısı ruhunu okşamaktaydı. Yaprakların esintisiyle dalgalanıyordu içi. Başka zaman olsa buranın adı huzurdu. Şimdiyse duygular ardarda koşuyordu. Sık sık telefona gidiyordu eli. Sessizde mi kalmış diye birkaç kere kontrol etmişti. Arasa mıydı acaba? Martılar o anda çığlık atınca yanıt olarak kabul edip telefonu götürdü kulağına. Ses yoktu. Uzun uzun çalmış açılmamıştı. Gitmeli miydi artık? Az daha bekledi. Saati tekrar kontrol etti. Yirmi dakika olmuştu.

Balık baştan kokmuştu işte. Yaşadığı hayal kırıklığını umursamazlığıyla bastırmaya çalışarak otobüs durağına doğru yürüdü. Çelişkileri grileştirmişti etrafını. Niyeydi bu iç sıkıntısı? Akşam girerdi nete. Pek yüz vermediği Sinan ile yazıştırdı. Anneannesinin sözlerini anımsadı. Gülümsedi hüznle. “Elini sallasan ellisi güzel kuşum. Bak annen babana takılıp kaldı da ne oldu? Yazdan yaza gelir görür sizi. Üzülme, hayatta bir sürü mevsim vardır. Durmadan ak, sular seller gibi.”

Esintiyi duydu saçlarında. Kalbindeki çalkantı biraz olsun duruldu.

-Bölüm 2-

Nihayet bitti diye içinden geçirerek aceleyle kapattı bilgisayarını Ali. Artık rahattı. Başladığı işi bitirme gibi bir huyu vardı. Erteleyemezdi. Kafası ferah oldu mu diğer şeylere motivasyonu artıyordu. Ödev de bittiğine göre hazırlanıp çıkmalıydı. Müjde ile tanışacaklardı. Heyecanlıydı. Sesi ne sıcaktı. Ağustos gibi. Güneşlendi yüreği. Yakmasa bari diye kendi kendine söylendi. Bir de cırcırböceği gibi olursa vay ki ne vaydı.

Saatine baktı. Çabuk hareket etmezse kızı kaçırıacaktı. Hazırlanıp çıktı. Tam evlerinin dış kapısını kapatıyordu ki telaşla geri döndü. Unutmuştu onca zahmetle aldığı hediyesini. Kendinden iki yaş küçük kardeşini kandırıp çarşıya götürmesi epey zor olmuştu. “Yeni tanıştığın kıza armağan mı alınır?” diye sorduğunda kardeşi, gururla, “En başta hedefi vurmayı bileceksin” demişti. Satın aldıkları armağan kızların tam sevebileceği şeydi. Üzerinde kelekler uçuşan bir müzik kutusu. Romantizm buydu. Halinden memnun yürüdü.

Otobüs uzun süre gelmedi. Bindiğinde hayli geç kaldığının ayırdına varmıştı. Yapacak bir şey yok, diye içinden geçirdi. Ödevi tamamlamıştı ya. Müjde herhalde beklerdi. Bunları düşünürken birilerinin kendisini iteklercesine oturtmaya çalıştığını fark etti. Bunu yaparlarken konuşmamaları daha iç acıtıcıydı. Panikle, sağ olun oturmayacağım, dedi. Ahh bu toplum, nasıl da abartırdı her şeyi. Görme engelliydi. Herhangi bir nesne değil. Oturmak isteyip istemediğini sorup rahat bırakmalıydılar. Böyle insanlardan çocukluğundan beri yaka silkiyordu. İneceği yerin ismini otobüsün sesli sisteminden duyunca apar topar attı kendini aşağı. Duraktan sağa doğru yürümeye

başladı. Adımlarını saydı, fiskiye sesini duydu. Yürüdü biraz daha. Ağaç da buralarda olmalı. Serinlik... Nihayet gelmişti. O koca çınarın gölgesindeydi. Etrafı dinledi. Uzaktan gelen vapur düdüğü işitti. Çocuk bağrıışmaları, uzaktan gelen pamuk şekerinin tiz sesi, inşaata ait insanı gıcık eden kaynak makinesinin gürültüsü. Cebinden telefonu çıkardı. Acaba neredeydi Müjde? Şimdi aradığında zilden anlardı. Ulaşılamıyor, dedi telefondaki ses. Beklemeye koyuldu. Geç kalmıştı tabii. Kızmış gitmiş miydi acaba? Bu sorularla boğuşurken on dakika kadar geçti. Tekrar aradı. Yok, ulaşılıyordu. Neden sonra, simit ister misin, diye sordu yakınından bir ses. “Hayır istemiyorum. Yalnız, buralarda bekleyen bir kız gördün mü?” diye sordu. “Şu bastonlu kız mı? Beş altı metre sağındaydı. Onu mu bekliyordun? Bilseydim söyledim” dedi hayıflanarak simitçi. İfadesi samimiydi. Ruhunun temizliğini hissettiriyordu kelimeleriyle. Kahretsin, diye içerleyip yumruğunu sıktı Ali. Simitçi yine, “Şöyle birlikte azıcık durdunuz, sonra da kız çekti gitti. Tüh, bilemedim ki” diye sürdürdü konuşmasını. Ses tonu yardım edememenin burukluğundaydı. Selam verip ayrıldı Ali.

Telefon işe yaramamıştı. Teknoloji de bir yere kadardı. Bunları düşününe düşününe durağa doğru ilerledi. Hediye paketi elinde fazlalıktı. Vapur düdüğü selamladı kıyıyı. Pamuk şekerinin sesi uzaklaştı. İnşaatin kaynak makinesi de sustu. Şimdi, “akşam ola hayrolaydı...”

Ağustos 2018
İzmir

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR
ŞİİR
BİR KADININ DÜNYAYA GELİŞLERİ

YAZAN: Ergür ALTAN

erguraltan@gmail.com

Dünyaya gelişlerimi anlatacağım size
Birçok kez dünyaya gelmiş
Şöyle bir görünüp de gitmiş bulunmuşum.
Çiçekmişim dünyaya ilk gelişimde
Hoş bir kokum, narin bir duruşum varmış
Demir parmaklıklı balkonlarda kurumuşum.
Tarlaymışım dünyaya ikinci gelişimde

İznim alınmadan ekilen tohumları
Kahkahalarla rüzgara savurmuşum.
Toprakmışım dünyaya üçüncü gelişimde
Analık yapacakmışım kıymet bilmez ejderhalara
Ortadan yarılmışım da ejderhaları yutmuşum.

Melekmişim dünyaya dördüncü gelişimde
Hizmetinde olacaktım şeyhlerin ve müritlerinin
Hepsini özene bezene vurmuşum.
Şeytanmışım dünyaya beşinci gelişimde
Bütün kötülüklerin anasıymışım bu sefer
Taşları sevmemek dışında gayet iyi huyluymuşum.
Bir şey, bir objeymişim dünyaya altıncı gelişimde
“Soyum sopum can`dan gelir” demişim de
Bütün mahkemelerden kovulmuşum
Yedinci dünyaya gelişim bir devrimmiş azizim
"Ben kadını!" diye bağırmışım ulu orta
Gerisi mi, ağzımı çok fena bozmuşum!

UMUT ŞARKILARI

GÜNEŞ YİNE DOĞACAK

<https://www.youtube.com/watch?v=OfhGnKgRdDg>

SÖZ-MÜZİK: Şanar YURDATAPAN

SESLENDİREN: Melike DEMİRAĞ

İsterse sel boşansın gökten

İsterse şimşekler çaksın

Toprak yarılsın zelzeleden

Yarın güneş yine doğacak

İsterse kudursun dalgalar

İsterse kopsun fırtına

İster ateş saçsın volkanlar
Yarın güneş yine doğacak

Güneş doğacak dağların ardından
Gök masmavi, bembeyaz bulutlar
Hiç korkmayın, inanın arkadaşlar
Her gecenin mutlaka sabahı var

İsterse sel boşansın gökten
İsterse şimşekler çaksın
Toprak yarılsın zelzeleden
Yarın güneş yine doğacak

İsterse kudursun dalgalar
İsterse kopsun fırtına
İster ateş saçsın volkanlar
Yarın güneş yine doğacak

Gün doğunca, kamaşacak gözleri
Kör olacak kan emen yarasalar
Saklanacak bir delik arayacak
Gece boyu uluyup duran kurtlar
İsterse sel boşansın gökten
İsterse şimşekler çaksın
Toprak yarılsın zelzeleden
Yarın güneş yine doğacak

İsterse kudursun dalgalar
İsterse kopsun fırtına
İster ateş saçsın volkanlar
Yarın güneş yine doğacak

İsterse kudursun dalgalar
İsterse kopsun fırtına

İster ateş saçsın volkanlar
Yarın güneş yine doğacak

Dalda çiçek açacak bembeyaz
Bir güvercin çırpacak kanadını
Kalbimizde sımsıcak duyacağız
Pırıl, pırıl bir güneşin tadını

İsterse sel boşansın gökten
İsterse şimşekler çaksın
Toprak yarılsın zelzeleden
Yarın güneş yine doğacak

İsterse kudursun dalgalar
İsterse kopsun fırtına
İster ateş saçsın volkanlar
Yarın güneş yine doğacak